

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖGMAN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD-AV
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SONDAGEN DEN 28 AUGUSTI 1921.

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

ANDRE REDAKTÖR:
EBBA THEORIN.

*Ett gammaldags
bondbröllop i
Gällersta i Nerike.*

*Anordnat av
Forngårdsförening-
gen därstädes.*

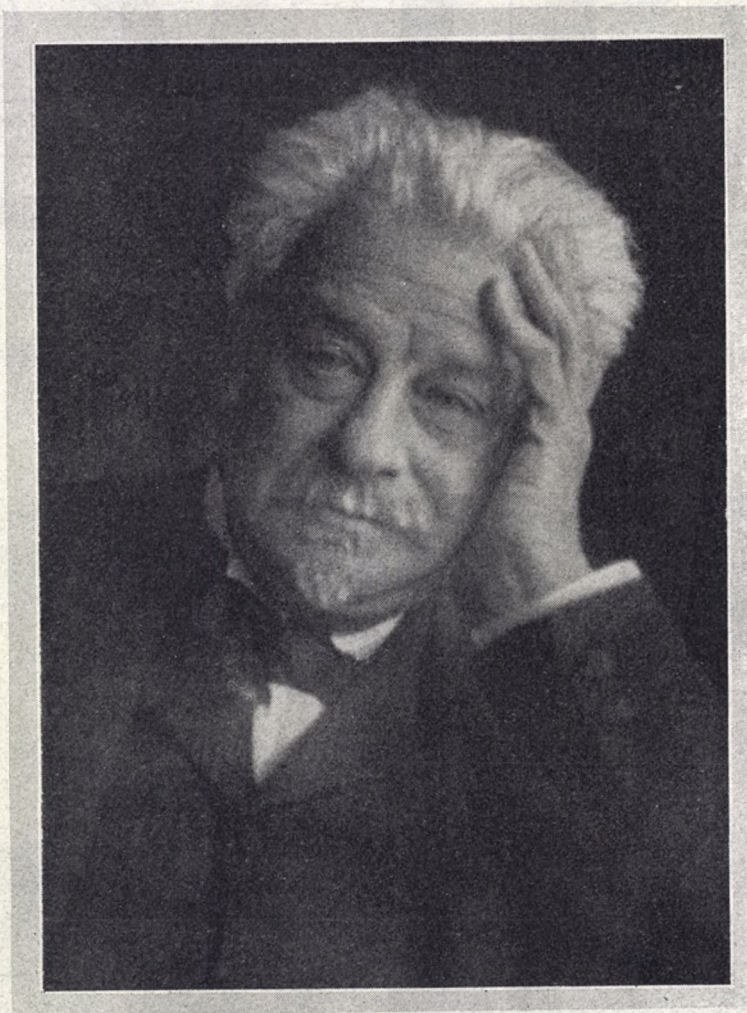
Eric Sjöqvist foto.

ETT NYTT STORVERK AV GEORG BRANDES

"MICHELANGELO BUONAROTTI"

ETT LYSANDE VITNES-
börd om att Georg Brandes, trots
att han — besvärad av en mång-
årig, ofta smärtsam åderförkalk-
ning — med stora steg närmar sig
de åttio, alltjämt äger hela sitt sin-
nes eldighet och sin språkkonsts
medryckande charme i behåll förel-
igger sedan kort tid tillbaka (hos
Gyldendal) i ett nytt storverk av
hans hand: en skildring i två väldi-
ga band av Michelangelo, hans
liv och hans verk. Det är — lik-
som hans närmast föregående ar-
beten om Goethe, Voltaire och
Cæsar — ett kolossalporträtt av
imponerande verkan. Det är mer
än så; det är en storslagen tids-
målning, som strålar av färger
och liv.

På dessa sidor råder ett myl-
ler av människor — över 800
personer uppträda där — som
lätt kunde verka förvirrande, om
icke Brandes i likhet med Michel-
angelo vore både arkitekt, måla-
re och bildhuggare. Det är be-
undransvärt, huru han lägger den
fasta grundvalen och så bygger
upp och mejslar och trollar fram
freskobildens friskhet och kraft.
Mer än någonsin för Brandes här
en bred och djärv pensel. Man
förstår, att det varit honom en
sann konstnärlig fröjd att ställa
livslevande inför oss detta jätte-
geni mitt i all dess skapande
mångfaldighet, och man kan ej
annat än instämma med honom,
då han utbrister: "Michelangelo
er en Verden. Et Livsværk som Michel-
angelos er ikke blot uforklarligt uden hans
uendeligt sammensatte Menneskevæsen med
dets Evner og Svagheder og uden hans ube-
skriveligt mangfoldige Geni. Men han er ufor-
staaelig uden Italiens hele kunstneriske og

GEORG BRANDES
Senaste porträtt. Foto Li Osborne.

literære Dannelse paa hans Tid, uden Tosca-
nas Historie og Kunst, uden Humanismen,
uden Ghirlandajo, uden Bertoldo og Haven
ved San Marco."

Michelangelo har i många årtionden oupp-
hörligt sysselsatt Brandes, som i förordet till
det nu föreliggande verket berättar, att han
som knappt tjugooårig köpte sig det första
fotografiet efter en av mästarens teckningar:
den kvinnoprofil med sänkta blickar — man
finner den i gången mellan Pitti och Uffi-
zierna — som inspirerade J. P. Jacobsen till
hans praktfulla arabesk "Tog Bølgen Land?"
med de sköna slutraderne:

"Se, Gardinets Silkeover skilles,
Og en Kvinde høj og herlig
Tegner mørk sig mod den mørke Luft.
— Hellige Sorg i dit Blik,
Sorg, der ej kan hjælpes,
Haabløs Sorg,
Brændende, tvivlende Sorg.
— Nætter og Dage summe over Jorden,
Aarstider skifte som Farver paa Kind,
Slægter paa Slægt i lange, mørke Bølger
Rulle over Jord,
Rulle og forgaa,
Medens langsomt Tiden dør.
Hvorfor Livet?
Hvorfor Døden?
Hvorfor leve, naar vi dog skal dø?
Hvorfor kæmpe, naar vi ved, att Sværdet
Dog skal vristes af vor Haand en Gang?
Hvortil disse Baal af Kval og Smærte:

Tusend Timers Liv i langsom
Liden,
Langsom Løben ud i Dødens
Liden?

Er det din Tanke, høje Kvinde?

Tavs og rolig staar hun paa Bal-
konen,

Har ej Ord, ej Suk, ej Klage,
Tegner mørk sig mod den mørke
Luft

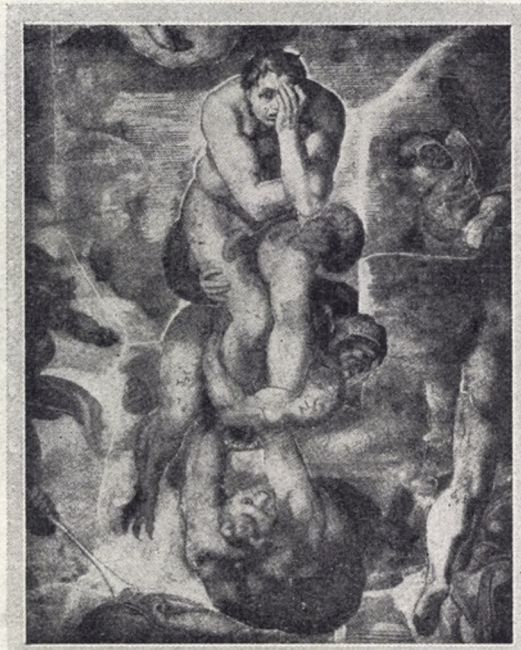
Som et Sværd igennem Nattens
Hjerte."

Det var år 1900 Brandes börja-
de studera Michelangelo på all-
var. "I 1918 — skriver han —
"fordybde jeg mig helt i Syssel-
sættelsen med ham. I 1920 er det
lykkedes mig at fremstille ham.
Om Fremstillingen selv er lykke-
des, afgør ikke jeg." Det är möj-
ligt, att vetenskapen har något att
invända — lekmannen har det
förvisso icke. I sitt välgörande
klara och för alla tillgängliga
språk skildrar han Firences stör-
ste son, hans själs stolthet och
hans sinnes hänförande oavhän-
gighet. För Michelangelo var ju
den nakna människokroppen till-
varons krona och ingalunda ett
syndens skal. "Der er — säger
Brandes — "i denne Reaktion
mod den kristne Middelalder no-
get hedensk." Naturligtvis väckte
det vissa påvars förargelse, att
taket i den helige faderns eget
huskapell var befolkat med ett

vimmel av splitter nakna ynglingar. Den
beskedlige Hadrianus fann sålunda, att det lik-
nade mera dekorationen av ett badrum än
av ett kapell. "Men — framhäver Brandes
— "det var dog ikke noget bevidst Udslag af
Hedenskap, ikke Udtryk for nogen Uvilje
mod Katolicismen, kun Udtryk for Uvilje

Den knäböjande ängeln i Bologna.

Mannen som drages ned i avgrunden.

Förnämsta läroanstalt för kvinnligt handarbete.

Undervisning i: Klädsöm, Fransk llnnesöm, Barn-
kläder, Konstbroderi m. m. Beställningsavd. för
klädningar och lingeie. Anmälningar dagligen 10—
5. Prospekt på begäran. 6 frielever.

S:ta Birgittaskolan

Allm. tel. 51 90. — Grundad 1910 — Riks tel. 141 08.
Regeringsgatan 19—21, Stockholm

Textilavdelningen.

Uppritade och påb. arbeten. Gardiner, Kuddar,
Dukar, Spetsar och Linnebatist. Monteringar av
arbeten. Stort urval av äkta spetsar även antika.
EMMY KYLANDER.

mod Vedtægterne og iøvrigt ren Naturbegejstring."

I en glänsande överblick över Firenzes och Romas politiska och kulturella förhållanden omkring år 1500 firar Brandes en sann triumf. Hans överlägsenhet i fråga om behandlingen av det oerhörda stoffet, hans aldrig svikande kunskaper och minne, hans spirituella berättarkonst förena sig på det lyckligaste sätt och göra boken om Michelangelo till ett monument över en enastående kulturspridares oförgätliga gärning. Det är som sagt geniet av oändlig räckvidd som Brandes ser i Michelangelo, och han vill att vi i honom skola lära känna världssnillet med dess förunderliga blandning av himlastormande energi och jordbundet missmod, av lågande skönhetskärlek, av tärnande tvivel, människofientlighet och grubbel.

Samtidigt med att Brandes skildrar Michelangelos liv belyser han mästarens många olikartade verk och karakteriserar honom såväl genom hans arbeten som genom en mängd mer eller mindre kända drag ur var-

D'acuel discese e al mortal suo poi

*Desisto ebbe inferno giusto e pio
ritorno mio a contemplare dio
p' dar di tutto il suo lume a noi*

*Com'è stalla che oraggi suoi
fe chiaro a torto eludo ora maggio
ne farei premio a quel modo rio
tu sol che la creasti esser per quello pio*

*Di date dico che mal conosco
fur lo pre suo da quel popolo ingrato
che solo a insi mata di salme
fussio pur lui catal fortuna nato
p' la spro e s'io suo cola mirata
dare del modo il più felice stato*

per dar del tutto il suo quaggiuor noi

ne farei premio il modo falso e rio

Michelangelos manuskript till sonetten till Dante. Originalen finnes i Archivio Buonarrotti i Firenze. Se den danska översättningen å nästa sida.

dagslivet, arbets- och familjeförhållanden o. s. v. Vid skildringen av själva konstverken lämnar bokens rika bildmaterial läsaren ett utomordentligt hjälpmedel till att steg för steg följa analyserna. Om dessas skarpsinnighet får man i avsnittet "Tegneren" ett roande exempel, då Brandes behandlar den här återgivna autografen av Michelangelos berömda sonett till Dante. Brandes skriver: "Karakterfull, som han er i sin Tegnermaade, er han ogsaa i sin Skrift. Hans Bogstaver

Den bakkundne fången.

ser stolte og mandhaftige ud, medens selve Skriften ved dens Skønhed røber den tegnende Kunstner. Charles Blanc gjorde i sin Tid opmærksom paa, at intet i denne Skrift er helt rundt, ikke engang Bogstavet o. I Almindelighed kan man sige om Skriften, at den har kunstnerisk Stil. Michelangelo giver sit f en Basis, som var det en Søjle, og han kroner det med en lille Bue, der gaar over i en lige Linje. Han skriver sit d saaledes, at der deri er en Contraposto som i hans Studier. Dets øverste Streg, som ventes at gaa til Venstre, da den i Almindelighed gør det, drejer derfor hos ham til Højre. Geniet kendes jo i Regelen paa, at det gør det uventede. Endog i en Bagatel som denne anes da Buonarrotti's Geni."

Brandes' beundran för detta snille — som med lätthet tycktes kunna famna över allt från måleri, skulptur, arkitektur och diktning till vetenskapliga undersökningar, ka-

Leda.

nalanläggningar och konstruerande av olika slags maskiner (bl. a. uppfann han fallskärmen) — är som vi se gränslös. Och vi måste i vår ordning oförbehållsamt beundra G. B:s aldrig svikande förmåga att understryka och med lysande klarhet visa, vari ett konstverks innersta skönhet egentligen består. Vi äro en upplevelse rikare, när vi nå slutorden i detta hans ålderdoms mäktiga epos: "For Michelangelo er Guddommen Skaberguden. Han frembragte derfor ikke en Gud, der havde Skabelsen bag sig og som saa', hvad han havde gjort og fandt det saare godt, hvilende paa Selvtilfredshedens Laurbær, men Guden som Verdensfrembringer, Verdensbygmester, Demiurgos. Han skabte Gud i sit eget Billede, opfattede Guden som den umaadelige Kunstner, der gennemformede Verdensaltet. Han selv har omformet enhver Kunst, han har dyrket."

Man kunde tänka sig, att Georg Brandes med detta sitt stora, alltigenom beundransvärda verk önskat sätta punkt för sin långa levnads rastlösa strävan att vara en upp-

Madonnan vid trappan.

lysare och ledare i Norden. Mer än någon annan nu levande skandinav förtjänar han fostrarens och frigörarens hedersnamn. Men han skulle ej vara den eldsjäl, han är, om han frivilligt hejdade sitt lopp. Han fortsätter tills han stupar, och man får innerligt hoppas, att den Obönhörlige unnar honom att fullborda det verk, varmed han — efter vad jag bestämt tror mig veta — redan är i full gång: boken om Napoleon.

QVIDAM QVIDAMSSON.

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

DET VAR EN TID, DÅ HON ÄNNU trodde en smula på framtiden, hade ett slags förhoppning om, att det väl i alla fall skulle vända sig.

Nu var det slut. De få underrättelser, som kommit sista tiden hade varit krossande. Själv hade hon ju varit med om den första debakeln borta i närheten av Moskva, flytt om natten från egendomen med sin man, gömt sig, svultit, sett allt gå upp i rök, räddat en del pärlor och juveler, lyckats komma ombord på en ångbåt, och med tårarna kvävande sina förtvivlade utrop, rest ensam bort från sitt land.

Mannen gick ut i kriget och träffades av en kula i huvudet redan i andra drabbningen.

Unga grevinnan Irma fick underrättelsen sent — nästan av en tillfällighet. Under en månads tid var hon alldeles bragt ur fattningen. Sedan hyrde hon ett rum i det största hotellet i den främmande storsstad, som hade rätt att hysa henne, silade ut sina återstående juveler att säljas hos juvelerarne, drack te nere i hotellets palmträdgård, läste, skötte sina toalettbestyr, gjorde en och annan bekantskap bland de massor av flyktingar, som delade hennes öde, klädde sig i en distinguerad sorgdräkt, som gjorde henne ännu vackrare än förr — och drömde om nya tider.

Grevinnan Irma var ung, inte trettio år ännu, och vacker. Liten och smärt, med en späd, elegant figur och av en egendomlig blekhet. Håret var ljust, ögonen ovanligt långa, grå med svarta, böjda ögonfransar. Hon hade vita kinder och en smal, mycket röd mun. Men till skillnad från hennes landsmaninnor var det naturen och inte sminket, som gett henne denna ovanliga, svala skönhet.

Alltid svartklädd och med sitt sista tunna lilla pärlband om sin smala hals gick hon ut och in i hotellhallen och matsalen, ensam, liksom alldeles obekymrad om sitt utseende, men observerad — och kommenterad av alla.

Det var vår. Gudaväder. Havet låg blankt, blått som siden med segel och motorbåtar och fjärran hägrande kuster. Inne i grill-rummet var det varmt, luktade mat och blommor, men genom alltsammans något unket, förlegat, som steg upp i halsen som kvälningar. Man längtade efter luft.

Grevinnan Irma kom in, såg sig om efter plats.

»Ah!» Hon ropade till nästan högt och en svag rodnad steg upp i hennes kinder.

Vid ett av borden satt en gammal barnsdomsvän till henne, greve Sergej Ivanoff. En trettiofem års man, snarast vacker. Hans ansikte var tårt och hade just nu ett sorgset uttryck. Nu såg han upp och förändrades.

»Ah!» Också han ropade till, reste sig hastigt, gick fram och kysste hennes hand.

Det blev ett underligt återseende. Minnena flödade fram — och också tårarna. Vem kunde hejda dem, när man talade om flydda tider? Efter middagen — en enkel middag — ty det hade grevinnan Irma yrkat på — kröpo de riktigt förtroligt tillsammans i soffan, drucko grön charreuse och rökte — cigarrett på cigarrett. Inte förrän första släckningsvarningen störde dem, reste de sig till god natt. Grevinnan Irmas grå ögon bakom de svängda

ögonfransarna hade fått liv. De hade drömt sig tillbaka till lyckligare tider, och då hon gick genom de täta leden av smörgåsbord, där de sena gästerna följde henne med blickarna, hade hennes kinder en svag rodnad.

Herre Gud! Att få vara ung och glad igen en stund — och rik! Var inte kriget en mardröm? Revolutioner, massakrer, bolsjevikkipper, onda syner?

Och Sergej var sig ju så tämligen lik. Han hörde ju också till de få lyckliga, som lyckats bärga en del undan skeppsbrottet. Därför kunde han se litet ljusare på livet.

Vad henne själv beträffade!...

Hon höjde på axlarna, där hon satt framför spegeln i sitt lilla krypin högst uppe

tillade hon på franska. Stackars Sergej! Också honom hade kriget ramponerat. Livet var ett enda lidande. Världen en enda jämmerdal.

Hon trädde långsamt den rosa crêpe-nattchemisen över huvudet, drog handen genom sin ljusa böljande lugg och satte en liten kokett nattmössa över håret. Så kyss-te hon den lilla ikonen, som stod på nadduksbordet och tog därpå upp mannens porträtt, som låg i en liten ebenholtsram bredvid den. Hon såg länge på det, med rynkade ögonbryn, utan att andas, kysste det därpå långsamt, betänksamt och lade ned det igen...

Ljuset var släckt. Hela hotellet sov. Ute i de sommarvarma gatorna låg naddunklet lätt och färdigt att brista för morgonljuset. Långt ute över havet gled en svag bris, lyfte dimman, svepte in över land med doft av saltvatten och friska vågor.

Grevinnan Irma sov. Som ett litet vackert, övergivet barn i en främmande hotell-säng, långt borta i ett främmande land, okänd, utan familj, utan vänner, utan beskydd, utan pengar eller framtid. Ensam!

— De två ensamma möttes ofta; ibland i sällskap med andra. Det gjordes utfärder. Greve Sergej var inte nöjd med Irmas bleka kinder. Hon skulle ut till havet och andas luft. Han hade fått fatt på ett »kolossalt billigt» pensionat. Där fanns en vacker balkong utanför hennes rum; tillfälle till sällskap. Och så flyttade hon dit ut, fastän hon starkt misstänkte, att veckoräkningen censurerades och reducerades av greve Sergej. Men det var som om hon inte orkade strida emot. Hon kände sig så trött — och likgiltig.

Greve Sergej hade också fått underrättelser, som gjorde honom bekymrad. Men han teg med det. En var har nog med sitt, tänkte han. När de båda om aftnarna i solnedgången promenerade längs sandstranden, där vågorna, tunna och rasslande, ströko alldeles intill deras fötter, och Irma för ett ögonblick glömde alla tyngande bekymmer, kände han sig lycklig.

Han måste se henne glad — om också bara en skugga av vad hon var den tiden de kände varandra i Ryssland, då de dagligen råkades. Då hade han varit förälskad i henne — mycket, varmt och ungdomligt. Men mitt för hans näsa hade hans bästa vän nappat bort henne. Hade de båda varit lyckliga? Det visste egentligen ingen — inte heller han. Visste hon, ännu i denna dag, vad kärlek var? Han trodde det knappast. Han kände hur blodet sköt upp i hans magra ansikte, då han såg på henne i smyg från sidan. Nej — omöjligt. De ögonen — det uttrycket! Hon var lika mycket barn som den gången för länge, länge sedan. Och det var som om den tanken lättat hans hjärta av oförklarlig anledning.

— — — »Nu skall vi spela bridge!» Det var ett par av deras landsmän, som inte kunde undvara ett parti, så snart det regnade. Och i kväll var det verkligen »spelväder.» Regnet öste ned, Irma hade ingen lust att spela. Hon var trist och hade inga spelpengar — på sig, tillade hon med en släng av mondänitet i uttrycket.

Greve Sergej räckte henne en hundrakronsedel. »Tag den här — så länge!» sade han älskvärt.

Michelangelos sonett till Dante

i Johannes Dams tolkning.

*Fra Himlen kom han; og endnu i Live
Han Helveds Kval og Skærsilds Lut-
ring saa,*

*Ham undtes levende for Gud at staa,
For alt i Sandheds Lys os at beskrive.*

*En Stjerne klar, som skulde Lysglans
give*

*Helt ufortjent den Plet, jeg fødtes paa;
Alverdens Tant som Tak vil ej forslaa,
Kun du, som skabte ham, hans Løn
kan blive.*

*Om Dante taler jeg, hvis Værker satte
Kun ringe Spor i Folkets sløve Sans,
Just det, som duer, formaar det ej at
fatte.*

*Dog, var jeg ham! Thi for en Lod som
hans,*

*Landsflygtighedens Nød med Aandens
Skatte,*

Jeg gerne gav Alverdens Lykkeglans.

i det stora hotellet och långsamt vred på sitt pärlhalsband — det sista smycket. — Å nej — inte än!

Hon hade några små dyrbarheter bortlämnade och väntade svar om dem. Det gick nog en tid ännu. Hon var ju ung — och vacker! Men förresten, vad gott hade hon av det? Hon synade noga sitt ansikte i spegeln — utan koketteri — och med en svag suck av tillfredsställelse konstaterade hon, att det inte hade en enda rynka eller skavank. Hon spärrade upp ögonen åt sin egen bild och smålog. Jaså — hon kunde småle ännu? Var det Sergejs förtjänst? Visst inte. Hon kastade nackspegeln med en förebrående min åt sitt vackra ansikte. Han var en vän, en god gammal trofast vän; un vrai ami,

KLÄNNING BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT & FÄRGERI AB GÖTEBORG

W. Seeger's Hårfärg

Färgar snabbt och äkta i mörkblont, brunt och svart.

Fås överallt till Kr. 2:50.

Irma tog emot den, stoppade den i sin lilla handväska och började spela. Men hon vann. Hon fick ingen anledning att använda den stora brunblommiga sedeln. Då hon reste sig, räckte hon den tillbaka till greve Sergej.

»Nej, jag vill inte ha igen den,» protesterade han. »Jag har såna massor!» Han slog sig skämtsamt för sitt tunna bröst. »Ni skall behålla den som en lyckopenning. Men — vänta! Låt mig skriva något på den. Det 'drar' alltid bättre.»

Hon räckte honom den, och han skrev, med sin långa eleganta handstil: *on revient toujours à ses anciens amours.*

»Tack! Ni skall få igen den med ränta!» skrattade Irma och lade åter in den i sin väska...

Det var en av de sista kvällarna.

Hösten var i antågande. Man hade redan längesen upphört med havsbad. Staden lockade.

De skildes. Sergej måste resa bort till ett möte med en vän, som hoppades kunna hjälpa honom att ordna en del av hans affärer.

Irma! — Hon höjde på skuldrorna med en liten trött, resignerad rörelse. Hon hade ju intet hem, ingen väntade henne, — inga plikter — Ett blad för vinden!

»Det här är ju på tok!» Greve Sergej såg ångestfullt på henne med sina melankoliska ögon och gned betänksamt sin släta haka.

»Förlåt!» Han lade sakta sin hand på hennes. »Vi är ju gamla vänner. Har ni alls något att leva av?»

»Å, jag har massor!» Irma log emot honom och såg honom rätt i ögonen, men hon blev röd.

»Jag ville så gärna hjälpa er — men jag får ju inte.»

»Nej, det får ni verkligen inte!» Hon reste sig upp och sträckte på sig med en så förnärad hållning, att Sergej brast i skratt.

»Men lova mig en sak! Om — något skulle hända er, om ni skulle behöva min hjälp eller...» Han avslutade inte meningen.

Rösten stockade sig i halsen på honom. Han tog hennes hand mycket, mycket försiktigt och kysste den.

»Ni lovar?»

»Jag lovar!» Irma höll upp två fingrar som till en ed. Så skildes de... —

Vinter — juletid. Snön yrde om taken, drivorna växte med var timme. De få fotgängarna i den smala gatan stretade som för livet.

Inne i det låga vindsrummet, kallt — halvmörkt, satt grevinnan Irma uppkruken i en gammal soffa och stirrade rätt framför sig med händerna knäppta kring knäna.

Det var slut allting. Det var ingenting att anstränga sig för längre. Ingenting att sträva efter. Allt hade gått. Pälsverk, dyrbarheter, pärlor. Det sista lilla tunna pärlbandet — längesen. Också henne själv var det ingenting med längre. Så hon såg ut; tunn, svart under ögonen, hålig i kinderna.

Vad skall hon ta' sig till? Hon kunde ju ingenting. Hade aldrig lärt något riktigt. Allting ytligt, litet sämre än de allra flesta. En enda familjemedlem levde kvar som invalid långt borta i östra Ryssland.

Ingen hjälp att vänta från något håll.

Ingenting att sälja. Ingen att låna av. Intet hopp. — Irmas trötta, grå ögon löpte för hundrade gången runt det torftiga rummet. Intet! Hon tänkte, grubblade! Där ute föll snön — vit, packade sig i mjuka, höga drivor — virvlade runt och gömde jorden och människorna. Hennes blick fastnade som hypnotiserad vid det lilla fönstret, där flingorna hopade sig. Det var utvägen! Den enda självskrivna utvägen. Snön! Där var räddningen!... Då, plötsligt, for hon upp med ett skrik. Ett minne hade korsat hennes dödsfunderingar som en blix. Bort till den gamla byrån, in bland de fattiga, förbrukade chiffons, som fyllde översta lådan. Där! — En liten grön träask! — Ja — herregud! — Den var där! Lyckopenningen! Den välsignade hundrakronan, som Sergej gett henne nere vid badorten förliden sommar.

Hon bredde ut den på sitt knä, synade den, höll upp den mot dagen, klappade den, läste om och om igen: »On revient toujours à ses anciens amours skrivet i ena hörnet. Ett dumt skämt, men vad betydde det nu?»

Hon var hungrig, och hon frös. En vän hade gett henne pengarna. Hade hon inte funnit dem i dag, just nu, hade hon gått ut i skymningen och lagt sig i snön — somnat. Hon visste att hon hade gjort det!

Hundra kronor! Ack, vad betydde det egentligen? Några dagars uppskov bara. Och så blev det att börja fundera på nytt — fundera på slutet. Men — hur som helst! Inte just nu. Hon hade plötsligt ingen lust att dö längre.

Det blev mat på kvällen — en ordentlig middag. Den första på en hel vecka — och brasa i kakelugnen. Och gamla Vjera, som bodde mitt emot i farstun — ryska också hon och fattigare än en mus i väggen — fick dela glädjen.

Och på kvällen, sent, somnade Irma som ett trött, vackert barn; mätt, lycklig — ett nytt slags förtvivlad lycka, som hon aldrig drömt om att behöva känna.

Hon silade kronorna. De dyrbara, blanka kronorna, som gett henne nytt liv, när hon uppgivit alltsammans. Och hon tänkte på Sergej, som gett henne dem. Hon tänkte ofta på honom sista tiden och undrade, var han fanns. Det var länge sedan hon hört från honom. De sista nyheterna voro goda. Han hade tagit sig som man och börjat arbeta. Sergej arbeta: Irma smålog, när hon tänkte på det. Och han hade lovat att komma, om hon behövde honom. Om hon skulle behöva honom nu — ja, då visste hon inte ens, var hon skulle finna honom. Men inte än — åh nej! Hon skulle vänta ännu litet. Fastän hon längtade efter honom. Besynnerligt! Men hon måste bekänna för sig själv att så var det. Det är en tröst att se någon, som ser bekymrad eller lycklig på en. Det är en tröst, tänkte hon, liksom ursäktande. Ty man är nog så ensam. Vem hade drömt

om, att man skulle bli så ensam — så där ohyggligt ensam — borta från allt, som band en vid livet?

Grevinnan Irma brukade aldrig gråta. Sista tiden hade hon vant sig att pressa undan sin sorg. Men nu föllo två heta tåtar rätt ned på en smörgås, som hon höll i handen. Men under tiden åt hon. Hon var hungrig; hungrig som det fattiga barn hon var. — — —

Det var skymning. Snön hade upphört att falla, och de sista dagarna hade det blivit den underliga dödystnad utanför, som alltid följer på starka snöfall.

Irma satt uppkruken i soffhörnet med slutna ögon; trött, nästan utan tankar. Då ringde det plötsligt på dörren. Det dillrade genom hela rummet och kom tystnaden efteråt att verka ännu djupare.

Till mig? Irma sprang upp och frågade genom dörren. Hon kände rösten. Men vems? Då hon öppnade, stod Sergej på tröskeln. Han var nästan magrare än förr men hade liksom rätat ut sig och fått något vaknare i blicken.

Han tog båda hennes händer och kysste dem. »Varför skrev du inte?» frågade han och drog henne med sig in i rummet.

»Sergej! Du kunde väl ha kommit förr?» — — —

Vad gick det åt henne? Hon lutade ju ansiktet mot hans päls och grät, grät så att hon skakade. Ingen av dem märkte, att de kallat varandra du, att de tryckte sig intill varandra, som om de aldrig kunde skiljas.

»Nu går du med mig!» sade han slutligen. »Här får du inte stanna en enda dag längre.»

»Vart?» Hon såg upp, och han märkte, huru tunn och håldög hon blivit.

»Med mig, hör 'du!» Han tryckte henne kvävande hårt intill sig. »En gång, för länge se'n slapp du undan mig. Men nu släpper jag dig aldrig mera! On revient toujours!»

»Det var din hundrakrona som räddade mig,» smålog Irma. »Men — tänk, om du tror, att jag är svag, därför att jag — svälter — därför att jag har varit i nöd?»

»Säg det inte! Tala inte om det! Livet är allt för hårt ibland!»

»Och du själv?» frågade hon.

»Jag kan inte bjuda dig något stort och praktfullt,» svarade han sakta. »Men om jag ber dig följa mig, är det inte för att dö, utan för att leva tillsammans med mig.»

»Och jag som tänkte gå ut och lägga mig i snödrivan,» sade Irma mycket tyst. »Ja, — det är sant! Jag tänkte det verkligen.» Hon såg åter upp på honom, och han förstod av hennes uttryck, att hon menade allvar.

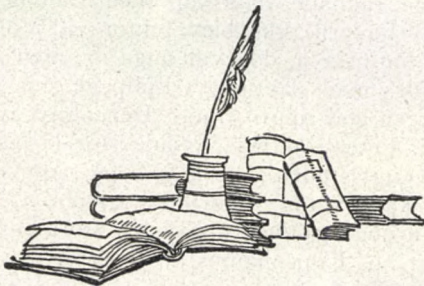
Mycket sakta strök han handen över hennes lilla vita ansikte som för att slippa se en sorglig syn. Så böjde han sig ned och kysste henne.

»Det skall du inte göra,» viskade han. »En snödriva! Det är ingen plats för dig. Livet är ännu värt att leva — när man är två. Och vi två ha väl provats nog. Tycker du inte?»

»Jag vet inte!» svarade Irma småleende. »När du håller om mig så där, tycker jag, att jag skulle kunna orka med ännu litet till.»

»Nej, det kan du inte,» invände Sergej bestämt. »Inte en enda dag längre.»

»Kanske du har rätt,» medgav Irma med trött röst. — »Men — Åh! Den välsignade hundrakronan!»

Såväl konstnärliga som enklare
SVENSKA MÖBELFABRIKERNA

MÖBLER

KAMMA RAHBEK OCH THOMASINE GYLLEMBOURG.

TVÄNNE MÄRKESKVINNOR I DANSKT KULTURLIV. FÖR IDUN AV MARIA HOLMSTRÖM.

II.
INLEDNING.

EHURU NÄSTAN JÄMNÄRIGA OCH tillhörande i stort sett samma kretsar, utgöra Kamma Rahbek och Thomasine Gyllembourg de största kontraster. Det för bägge dessa kvinnor gemensamma är, att deras inflytande sträckte sig vida, ehuru på skilda områden, och under skilda tidsepoker. Under det att Kamma genom makten av sin personlighet invercade uppfostrande och utvecklande på den yngre diktargenerationen, kom fru Gyllembourg att genom sitt skriftställarskap inverka lyftande och förädlande på det borgerliga hemlivet.

Med all säkerhet skulle Kamma och kanske i ännu högre grad än fru Gyllembourg rönt framgång, om hon slagit in på författarbanan. De förutsättningar hon ägde voro stora nog, såsom hennes flytande brevstil, hennes stora beläsenhet i moderna och klassiska språk, hennes gnistrande andliga vakenhet, hennes sinne för det komiska och hennes självständiga åsikter. Men tiden var icke mogen för kvinnans insats i litteraturen. Först i Kammars alla sista levnadsår framträdde fru Gyllembourg — 53 år gammal — med sin *Hverdagshistorie* och andra noveller, dessa, som under nära nog ett par årtionden fortforo att utkomma, alltid lika välvilligt mottagna av såväl kritik som publik.

Det har framhållits, att det erfordras en alldeles särskild poetisk kraft för att icke förfalla till onatur på just vardagshistoriens område — något som alltför många kvinnliga skribenter på den tiden gjorde sig skyldiga till.

Att fru Gyllembourg lyckades så väl torde ha berott dels på hennes starkt utvecklade känslö- och fantasiliv, dels därpå att hon började sitt författarskap först vid mogen ålder som en i livets hårda skola luttrad och utvecklad personlighet. Allt vad hon gav till bästa förstod hon dessutom att sova och sikta genom ett medfött skönhetsinne och en säker takt.

Om än icke alltid lyckligt, gestaltade sig Thomasine Gyllembourgs liv i hög grad om-

växlande och intressant. Född i upplysnings-tidens och rationalismens sista skede upplevde hon som mycket ung den franska revolutionen, från vars våldsamt sprakande fyrverkeri gnistorna föllo även över det lilla Danmark, och gled därefter in i nyromantikens föreställningsvärld, med vilken hon genom läggning och temperament närmast var besläktad.

Vid 17 års ålder gifte sig Thomasine Buntzen med den glödande frihetsmannen Peter Andreas Heiberg, i vars hus alla samtids koryfärer samlades. Efter Heibergs landsförvisning omgift med den i mordet på Gustaf III inblandade och därför landsförviste Ehrensvärd-Gyllembourg, levde hon med denne — hennes livs enda och stora kärlek — ett lyckligt äktenskap, som dock tidigt avbröts genom Gyllembourgs död. Till sist blev hon medelpunkten i sin sons, Johan Ludvig Heibergs intelligens-aristokratiska hem och fortfor att tillhöra detta som en älskad och värdad medlem även efter sonens giftermål med den berömda skådespelerskan Johanne Louise Pätges.

Fru Gyllembourgs konst bestod i att påvisa de små hemliga kuggar och hjul, som hålla vardagslivets maskineri i gång, dessa, som vi vanligen förbise och akta ringa, men som i själva verket ge anledning till så många missförstånd, brutna vänskapsförbindelser och olyckliga äktenskap. De ovänliga orden, de förhastade domarna, bristande ordning och behag i hemmet — allt förstod hon att framhålla i dess rätta ljus och betydelse.

Tack vare den stränga anonymiteten, som hon i stort sett lyckades bevara till sin död, kunde hon i novellens form även behandla de så hårt bedömda episoderna i hennes eget ungdomsliv. Allt i en språkform så flytande, ren och fulländad, att hon häri väl endast överträffades av sin son.

Det är ett egendomligt förhållande inom litteraturen detta mellan Thomasine Gyllembourg och Johan Ludvig Heiberg. Hon bidrog först genom sin klara uppfattning och sunda kritik till utvecklingen i rätt riktning av hans skaldeanlag. Och sedan han tillägnat sig tidens högsta estetiska bildning och lärdom, återverkade han å sin sida på henne och blev dessutom den yttre anledningen till hennes framträdande som författarinna. Moderns noveller voro blott en annan sida eller form av sonens vådeviller, och bägges verksamhet avsåg att leda poesins friska flöden in på vardagslivets torra mark.

Första kapitlet.

P. A. HEIBERG OCH THOMASINE BUNTZEN.

PETER ANDREAS HEIBERG FÖDDES i staden Vordingborg på Själland den 16 nov. 1758. Föräldrarna voro inflyttade från Norge och räknade släktskap med Ludvig Holberg. Fadern, som blev rektor vid Vordingborgs latinskola, dog vid unga år, men änkan lyckades med släktingars hjälp ge sina bägge söner en god uppfostran. Den äldre av gossarna, Peter Andreas, visade stor läslust och blev tidigt student, varpå han på samma gång som Rahbek tog "Storphilologicum".

Den unge mannen uppväckte stora förhoppningar hos Köpenhamns professorer och lärda män. Bland annat var han utrustad med en

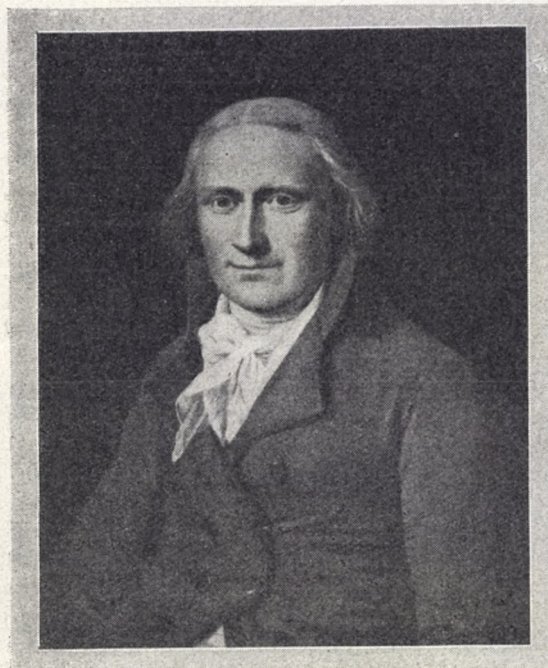
exemplös språkbegåvning. För sin existens slog han sig på att översätta och att ge lektioner i främmande språk. Den dåtida timbetalningen utgick med 12 öre, dock kunde den, som var välklädd som son till "smukke borgerfolk", uppnå ända till 16 öre.

Naturligtvis fick han på detta sätt endast saltet till brödet. Han tog sig då för att spela på det av Struense inrättade "nummerlotteriet" och prövade även sin lycka på hasardspel — alltsammans utan annat resultat än att han för att undgå gäldstugan måste rymma ur landet.

Heiberg tog vägen till Sverige, där han blev sjuk och sängliggande och led stor nöd. För att icke svälta ihjäl lät han värva sig till simpel soldat. Vid det regemente han kom att tillhöra, beordrades en löjtnant att med fem män företaga en expedition till Finland. Bland de utvalda soldaterna var Heiberg den ene. Under färdens vintriga mödor och strapatser kom löjtnanten, vars namn var Sparre, underfund med att dansken i hans följe besatt mera lärdom än fysiska krafter och att han önskade så snart som möjligt köpa sig fri från soldattjänsten. Vid återkomsten från expeditionen utverkade därför Sparre, att Heiberg på grund av en obetydlig benskada blev förflyttad till Enköping, där han genom lindrigare tjänstgöring skulle få tillfälle att ge språklektioner och förtjäna den summa, som behövdes för hans frihet.

Emellertid blev en välmående släkting i Norge underkunnig om Heibergs svårigheter och sände honom pengar. Nu kunde han inte endast friköpa sig utan även anskaffa en hyggelig ekipering. När detta var gjort, begav han sig till Uppsala, vid vars universitet han ämnade förvärva ett svenskt doktorsdiplom för att med heder kunna återvända till sitt land. Den 23-åriga vetenskapsidkaren med de glänsande examensbetygen mottogs i Uppsala med stor artighet och började snart besöka föreläsningar i historia, statskunskap och klassisk litteratur.

Men detta ingick ej i farbroderns planer. Han fordrade att Heiberg skulle komma över

P. A. Heiberg. Efter en oljemålning av Jens Juel.

Thomasine Heiberg. Efter en oljemålning av Jens Juel.

NERLIENS

KUNGL. HOVLEVERANTÖR
REGERINGSGATAN 33

Framkallar - Kopierar - Förstorar bäst

Bomullstyger - Möbeltyger - Gardiner

Vackra, starka, handvävda, ljus- och tvättäkta.
Prover sändas. . . . . Preciserat godhetsfullt vad Ni önskar.

Konstflitens försäljningsmagasin, Göteborg.

till Norge, där han ville förhjälpas honom till en "ställning", så att han kunde försörja sig själv. Heiberg måste lyda och begav sig av. Vid närmare påseende fann han, att "ställningen" skulle vinnas genom merkantila selskapsättningar i den livliga handelsstaden Bergen samt genom giftermål med det rika "husets" dotter. Men även här råkade han illa ut. Han upptäckte bedrägerier i affärerna — visserligen juridiskt opåtalbara — och strängt rättrådigt som han var, sjöng han ut med sin mening. Resultatet av denna frispråkighet blev, att han kördes på porten. Han ansåg sig nu vara färdig också med Norge, och efter att en tid ha företagit resor i landet för att stifta bekantskap med sin släkt, återvände han till Danmark.

Heiberg återsåg sitt land lika fattig som han lämnade det. Men han var rik på bittra livserfarenheter, och dessa hade gjort honom till en tidigt mognad och något hård man. Året efter hemkomsten blev han assistent hos notarius publicus i Köpenhamn, och snart nog erhöill han dessutom ämbetet som translator och tolk i företrädesvis portugisiska, spanska och italienska språken.

Sedan nu Heibergs existens var tryggad, började han odla sina litterära intressen. Han skrev bland annat berättelsen *Riksdalerssedlens handlingar*, som utgavs i tidskriftsform åren 1787—93 och vari författaren fick tillfälle att kvickt och satiriskt uttala sig i dagens frågor. Denna publikation, ehuru tungt tröttande för nutidsläsare, mottogs på sin tid med utomordentligt bifall. År 1790 fick han skådespelet *Forvandlingerne* uppfört på den Kungl. teatern. Stycket gjorde stor lycka, och han fortsatte nu med växande framgång att idka dramatiskt författarskap.

Men Heiberg var och blev något vida mer än en berömd författare. Tack vare sin politiska vakenhet, sitt skarpa förstånd och sin utpräglade självständighet blev han den man, genom vilken det danska frihetsbegreppet ingick i ett nytt stadium.

Året före Heibergs återkomst till fäderneslandet hade den 16-årige kronprins Fredrik störtat honom, som efter Struenses regemente innehade makten, den stockkonservative Ove H. Guldberg, och gjort sig till regent för sin sinnessjuka far, Kristian VII.

Kronprinsen omgav sig med frisinnade ministrar, och en livlig reformperiod tog sin början. Tidens lösen var ju människorättens evangelium, som förkunnades överallt i Europa och som fann en god jordmån hos många av landets bästa män.

Trots varjehande reformer rådde i Danmark liksom hos oss den upplysta despotismen, vilken fastlog, att enväldskungarna skulle göra allt för folket men intet genom folket. Det goda som utträttades kom folket tillgodo som en nåd men icke som dess rätt. Därill var all kritik av statens angelägenheter strängeligen förbjuden.

Heiberg hörde icke till dem, som likt andra av hans stånd och ålder slätt fann sig i den bornerade snusfornuftighet, som kännetecknade den unge prinsens-regentens styrelse.

Vakna upp! ropar han, både regent, rådgivare och medborgare! En ny tid är för handen. Det danska folket bör icke längre betraktas som ett omyndigt barn, vars meningar och uttalanden ständigt skola korrigeras. Låt folket få yttrandefrihet, ty eljes blir intet moraliskt eller intellektuellt framsteg möjligt. Meningsstriderna blåsa liv i andarna och skärpa begreppen; lägges däremot band på friheten avtrubbas tankarna och försumpas själarna — — —.

Genom sina solida språkkunskaper kom Heiberg i förbindelse med mäkklaren och dispasschören Buntzen, vilken begagnade sig av hans hjälp vid den omfattande korrespondens med utlandet, som hans ämbete medförde. Buntzen var en synnerligen aktad och ansedd man. Han var dessutom, i likhet med assessor Heger, något av ett snille, som vid sidan av sin egentliga uppgift sysslade med sådant som kemi, matematik och astronomi.

Buntzens första hustru dog efter ett kort äktenskap, och vid 40 års ålder gifte han om sig med en 17-årig, vacker och intagande flicka. Det första barn hon födde honom — en gosse — avled hastigt, och den unga modern, som var av ett svärmiskt och passionerat temperament, föll härigenom i ett livslångt tungsinne. Nästa barn blev en flicka, som i dopet fick namnet Thomasine. Ehuru tre flickor sedermera kommo till, var och förblev lilla "Sine" föräldrarnas avgud.

Vid fru Buntzens död var Thomasine åtta år gammal. Redan tidigt spårades hos henne drag, som påminde om moderns trånande, känslofulla natur. Men den begåvning som kännetecknade fadern var också synbart framträdande hos henne.

Lilla Sine var ett i hög grad stilla, blygt och tillbakadraget barn med ett starkt utvecklat kärleksbehov. Alltifrån den stund hon kom till världen, var hon van att bli smekt och älskad, men hon älskade också själv lidelsefullt allt, som kom i hennes närhet, såväl människor som djur. Gott hade varit om någon funnits, som kunnat leda flickans känsloliv i en

sund riktning. Men den "tante" som vistades i huset i egenskap av värdinna, blev genom sin dyrkan av sentimentala riddareromaner Thomasine snarare till skada.

Den kunnige fadern intresserade sig mycket för sina döttrars utbildning och anställde de skickligaste lärare för dem, som fanns att få. Sedan han uppdagat Sines vackra röst och musikaliska anlag, fick hon en sorgfälligt undervisning i sång och pianospelning.

Alla lektioner försiggingo i det gammaldags tysta och något stela hemmet, där fadern bland sina flickor tillbragte all den tid, som icke upptogs av hans kontorsförrättningar.

Bekantskapen mellan dispasschör Buntzen och translator Heiberg föranledde, att den senare blev en gärna sedd gäst i det välmående huset, och snart anmodades han att undervisa Thomasine och den av hennes systrar, som var henne närmast i ålder, i franska, tyska och italienska språken.

Heiberg var vid denna tid jämte Rahbek landets mest lästa och berömda skribent och dessutom för sina självständiga och orädda politiska åsikter mycket uppmärksam. Den Buntzenska familjen såg också med aktning och beundran upp till den bildade och kvicke mannen, och det ansågs som en stor ära, att flickorna fingo åtnjuta hans undervisning.

Thomasine var fjorton år gammal och i dagarna konfirmerad. Med stark hjärtklappning och rodnande kinder infann hon sig till den första lektionen, rädd att ej kunna motsvara lärarens fordringar. Men denna rädsla kunde hon ha besparat sig, ty allt gick utmärkt, och hon fick rikligt med beröm såväl den första dagen som de följande.

Ett år gick. Då hände det sig, att den dubbel så gamle läraren begärde den 15-åriga flickans hand. Överraskningen inom familjen blev stor, och det var inte utan att den gamle Buntzen kände sig en smula smickrad över att Peter Andreas Heiberg kastat sina ögon på hans dotter. Denna, blygt och otroligt barnslig genom sitt inestängda liv och givetvis utan det ringaste begrepp om kärlek, föll ej ens på den tanken att säga nej. I all synnerhet som man sade henne, att den döda modern, vilkens minne hon dyrkade, skulle i sin himmel glädja sig över sin Sines lycka. Dessa sentimentala fraser sammanföll ypperligt med vad hon inhämtat genom tantens romaner. Och så var då barnets öde avgjort.

Förlovningen eklaterades efter några månader, och i dec. 1790 firades bröllopet. Bru- den var då 17 och brudgummen 32 år gammal.

(Forts.)

EN VERKSAM KVINNA PÅ OLIKA områden är lärarinnan fröken *Elin Nilson* i Sundsvall, som i dag den 28 augusti, fyller 50 år. Bördig från Gävle tog fröken N. folkskollärarinneexamen i Umeå och genomgick sedan olika utbildningskurser i Näås, Stockholm och Uppsala. Hon var med bland dem som 1900 bildade Sundsvalls skollovskolonier och har alltsedan 1902 arbetat som kassaförvaltare inom kolonistyrrelsen. Tack vare hennes förbindelser samt i egenskap av ledamot i stadsfullmäktige har hon med stor framgång kunnat arbeta för tryggandet av föreningen ekonomi. Vidare har hon varit med om att stifta Sundsvalls F. K. P. R. Hennes intresse för sociala frågor har kommit henne att arbeta för ökad nykterhet, bättre bostadsförhållanden och effektivare barnavård, varom hennes många motioner inom fullmäktige vittna.

Det stora orosåret 1914 bildade fröken Nilson "Kvinnornas uppåd" i Sundsvall och blev dess ordförande.

Elin Nilson.

Walborg Lagerwall.

FRÖKEN WALBORG LAGERWALL, ordförande för Självförsörjande Bildade Kvinnors vilohem fyllde den 18 augusti 70 år. Fröken Lagerwall gjorde redan vid unga år sin debut i det offentliga livet. Sedan hon avslutat sina studier vid musikaliska akademien tillhörde hon en mycket uppbyggd damtrio, som i början av 1880-talet med stor framgång gav kammarkonserter såväl i Stockholm som i landsorten. Trion bestod av fru Hilma Lindberg, sedermera fru Svedbom, pianist, Hilma Öberg, sedermera fru Lundquist, violinist och Walborg Lagerwall, violoncellist. På grund av sjuklighet drog sig fröken Lagerwall tillbaka till privatlivet, men bildade snart föreningen S. B. K., vars ordförande hon blev och ännu är. Vid midsommartiden 1910 öppnades det första hemmet vid Hågnäs, och tre år senare flyttades hemmet till egendomen Harba vid Mälaren. Fröken Lagerwall, som alltjämt är mycket verksam planerar nu uppförande av ett bostadshus för S. B. K:s medlemmar.

Köp CHROMOL SÅPAN

och Ni får en bländande vit tvätt med behaglig lukt.

Pröva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

ÅSIKTER OCH KÄRLEK. AV VERA VON KRÆMER

VISSA ENGELSKA NAMN ÄRO SVÅRA att uttala, de lyda inte de vanliga lagarna. När man ingenting kan, uttalar man dem oförfärat och som de skrivas, man vet inte bättre. Så får man veta litet mer och uttalar namnet korrekt efter de vanliga språkreglerna och är trygg i sitt vetande. Kanske man stannar där. Men kanske man får veta ännu litet mer och då befinns det, att det engelska namnet i själva verket, trotsande alla inlärdas regler, skall uttalas på det första, "galna" sättet!

Hela ens liv är egentligen ett sådant där pendlande mellan det orätta och det rätta uttalet — slutligen blir man medveten om sin stora osäkerhet och då först kan man ta saker och ting lugnare. Och följa sitt eget huvud samt — låta andra följa sitt och tycka lika bra om dem för det.

När man är helt ung, vilket idealtillstånd skall ens äktenskap inte bli, i motsats till alla andras! Man överensstämmer med sin älskare, samlivet blir en enda lång förståelse, sannfärdigheten är kristallklar och björnsönsk, man har höga krav — "skulle min man se åt en annan kvinna så går jag i samma stund!" — Skulle han en enda gång sväva på målet av det

glas för mycket, som blev för mycket, aldrig en timme stannade jag under samma tak som han!" Så visar det sig att "förståelsen" inte ligger färdig i de nyfällade handdukshögarna. Min man tycker inte om samma böcker som jag, han avskyr teater, jag fråssar i

Övre bilden: Interparlamentariskakongressen i Stockholm. Bilden till vänster: En ny ståtlig T. O.-lokal har i dagarna invigts i Ullerud i Värmland. Byggnadsstyrelsen och festkommittéer på

teater, han tycker om bondböner, jag skjuter dem med vämjelse ifrån mig, han vill trava ut i skogen eller åka skidor, när jag vill anslå söndagen åt ett förtroligt samliv vid brasan eller han vill ligga och läsa, när jag vill älska naturen.

Förr i världen voro äktenskapen säkert lugnare än nu. Av två skäl — antingen var hustrun underdånig av uppfostran och nedärvd vana, eller hon var klok och diplomatisk. I ingendera fallet blev det bråk.

Nu blir det bråk några år. Häpnadsväckande upptäckter om å ena sidan oöverensstämmelse och å den andra oresonliga fordringar, allt i bästa mening! Vår tids fru svimmar inte för en ny hatt — vad våra skämttidningar ändå är efterblivna! Men hon ställer till en del av ideella skäl, det kan ha varit rösträtten, för eller emot Bratt, tyska eller antityska sympatier, fredssträvanden eller soldatlivets gloire, alltid finns det skäl nu för tiden till missräkningar mellan makar.

Nu finns det verkligen makar, som klinga i samma ton. Ett par svar i Iduns enquête helt nyss: Röstar ni med er man? visade denna djupa, ljusa överensstämmelse, som de flesta tro är självfallen i ett äktenskap av

kärlek, men som kanske just där är sällsynt! Carl Larsson har skrivit dessa ord, som uttrycka en hel del: Det är nog mest på känn man väljer sin livsledsagerska! Och han tillägger, att nog var han kär i Karin från början, men aldrig hade han anat då, att hon skulle bli för honom och alls vara den hon blev med åren.

Just i ett äktenskap av kärlek ställer man fordringar på varandra, gör våld på varandras individualiteter av ren törst efter samklang. Ofta frestas man att tro, att de äktenskap, som ingås av affärs- och familjehänsyn bli lyckligast, emedan parterna där ha hänsyn för varandra. Lyckligast bli de väl ej, men lugnare de första åren. I kärleksäktenskapen ha makarna oftast en stenbarriär av missräkningar att övervinna — och glömma! — innan det verkliga samförståndet kommer, det där man finner sig i att icke ha samma åsikter!

Därför har enligt min mening åsikter och äktenskapligt samförstånd och sympati, d. v. s. kärlek, mycket litet med varannat att skaffa. Det är vackert, men mycket sällsynt att åsikter hos äkta makar stämma överens (betänk för övrigt hur många människor, som alls inte ha åsikter och därför ha det bra!) Men att vara lycklig i sitt

äktenskap, trots olika åsikter är också en form av att slutligen ha lärt sig "det rätta uttalet". Mannen har i århundraden burit fjädern i sin hatt som han har velat, utan att älska sin hustru mindre för det. Nu är turen kommen till oss att bära en fjäder — till valurnorna, inte bara i våra hattar, och kanske skall det förra inverka mindre på äktenskapets eventuella olycka än det senare.

trappan. Bilden till höger: Från den sedan någon tid pågående nykterhetskursen i Filipstad, anordnad av Centralkommittén för nykterhetsundervisning. John W. Johansson foto.

Äkta Spets- & Sidendépôt
LINNÉGATAN 38

Till utstyrselar!

Spetsar, Schweizerbrodyr,
Linne- och Bomullsväv.

A. T. 197 00. 2 tr. HISS. Riks Ö. 4 36.

IDUNS HUS- HÅLLSSIDA

SVAMP I SKOG OCH SVAMP I GRYTA

DET DRÖJDE DENNA SOMMAR mycket länge innan »pappa och mamma kantarell» värdigades visa sig på scenen inför en ivrigt väntande allmänhet. Men nu äro de här med hela sitt hov, de lysa från skogsbryn och dälдер, glada och gyllene liksom ivriga att snart få plockas av människohänder. Och de behöva minsann inte vänta länge; svamphungrande och svamplängtande komma människor med påsar, korgar och kassar, och rätt som det är, står svamphagen berövad sin gyllene prakt och väntar på ännu en regndag, efter vilken de glada svamparne åter sticka upp sina fasta gula huvuden.

Men det finnes andra svampar än kantareller, om än inga andra äro så behagliga att handskas med som just dessa, ty kantareller äro så gott som alltid maskfria. Den enda mask som hemsöker dem är nämligen den stora blanka mjölmasken, och han håller till i sin bruna gång, är städse ensam och rör ingen annan del av svampen än där han bor. — Rörsooparne börja nu under sista augustiveckan på allvar: den tegelröda strävsoppen lyser i aspdungen, den lerbruna kolossala sommarsoppen och den mörkbruna blanka smörsoppen locka svampälskaren till skördande, men här blir denne oftast besviken, ty härskaror av svampflugor och larver älska dessa och liknande svampar fullt ut lika mycket som människor och — kor och kalvar ej att förglömma. Av den läckra Pied-de Bœuf'en synes, åtminstone i de svamprika trakterna kring Södermanlands gamla vackra småstäder, ännu endast enstaka exemplar. Och detta gläder svampvännen, ty ju längre denna konungliga svamp dröjer, desto mer immun blir han emot svampflugan och hennes anhang, tack vare att denna dams närgångna intresse avtar samtidigt med att de förhöstsvala septemberdagarna skrida fram. — De ärtrika kremlorna, prunkande snart sagt i regnbågens alla färger — violetta, gröna och blåaktiga exemplar finnas nämligen i verkligheten och ej endast i svampkäsörens fantasi — fångsla naturvännen och glädja svampälskaren. Den senares glädje härleder sig av det faktum, att han vis à vis dessa svampar erfar en viss trygghetskänsla vid att få behålla dem för sin egen njutning. De moderna svampentusiasterna hysa lyckligtvis ännu en ganska stor misstro mot de ljuvliga kremlorna. Ty så mycket veta dessa s. k. svampvännen, att bland åtliga och läckra kremlor kunna tätt bredvid stå mycket giftiga, men till synes i färg och form fullt lika de förra. Visserligen har man hört och läst att man skall smaka på en av skivorna under hat-

I KONSERVERINGSTIDER

VID ALL KONSERVERING GÄLLER SOM huvudregel: de bästa ingredienser giva det bästa resultat. Att ta grönsaker eller vad som skall konserveras direkt från trädgården är helt naturligt det bästa, men i varje fall bör man se till att även vid uppköp söka ut den vackraste och jämnaste råvaran, I all synnerhet gäller detta om en sådan grönsak som blomkål. Vid konservering av örter måste en viss noggrannhet med sorteringen iakttagas, små och stora örter om vart annat giva även en ojämnhet i smaken som bör undvikas.

Blomkål på konserverglas.

Blomkålen ansas på vanligt sätt och lägges i ättiksblandat vatten en halvtimme, detta för att dra ur eventuellt befintliga larver och maskar. Därefter lägges blomkålen i en gryta med så mycket sjudande vatten att det täcker över huvudena, och får koka i omkring 10 min.

Blomkålen tas därefter upp och lägges i kallt vatten, där den får ligga en god stund, lägges därefter på konserverglas och hälls över med en saltlake (2 msk. salt, 1 lit. vatten) samt steriliseras vid 160° C i 1½ timme.

Inläggning av blomkål på annat sätt.

Sedan blomkålen efter rensningen legat i ättiksblandat vatten förvälls den, varefter den tages upp och får rinna av på dubbelt linne helst över natten. På botten av en vanlig glasburk eller glaserad stenkruka nedhälls skirat gott smör. Därefter nedlägges blomkålen innan smöret stelnat, med blomorna neråt, så tätt som möjligt tills burken blir full. Mellan varje varv hälls ett tunnt lager smör och likaså på sista varvet.

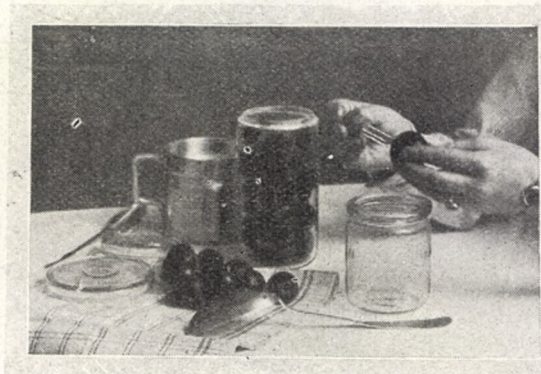
Krukan överbindes med papper.

Plommon.

Vid konservering av plommon har man först att besluta, om inläggningen skall ske med eller utan skal. I det förra fallet är lättast att på en kork fästa tre nålar (enligt vidstående bild) samt picka skalet med nålarna för att förhindra sprickning av detsamma. Vill man ta av skalet, sker detta bäst genom att lägga plommonen i ett durkslag samt hastigt doppa ned dem i hett vatten. Det är sedan en lätt sak att dra av skalet.

Skalade eller oskalade, böra plommonen före inläggningen läggas i ett fat samt överhållas med kokande sockerlag, (500 gr. socker till 1 liter vatten), i vilken plommonen få ligga i omkring 2 timmar. Därefter plockas de på burkar och sockerlagen silas samt hälls över frukten, som steriliseras vid 75° C. i 15 min.

(Forts. sid. 810.)

Plommonen pickas för konservering.

ten, men detta är i längden både besvärligt och otrevligt, isynnerhet när man råkar få på tungan en skiva från en giftig kremta, ty det dröjer en god stund innan den pepparbittra smaken försvinner.

Den delikata blodriskan börjar också framkomma i rätt stor mängd, men är än så länge ganska oduglig för människospis när den ännu är till sin helhet fullt bebodd av larver. Men kommer dag, kommer råd; larverna älska ej september- och oktoberkyla, och under dessa månader äro riskorna som härligast. — På tallmoar och i gles, marig barrskog skimrar det vitt liksom kvarglömmt papper från matsäckskalas. Det är fårstickan, en av de kanske mest matnyttiga svampar som finnes, när den blott behagar uppträda i mängd, och detta synes den vilja göra i år. Fårticka som kotlett, panerad och stekt i smör, olja eller kokossmör är en förträfflig anrättning; sammaledes blir förhållandet om den på »mormorsvis» stuvas som lake.

Ja, det vore mycket att kunna orda om svamparne, men en viss bekant liten fru rycker i rockärmen — artigt sagt, ty hon nyper ganska hårt i armen! — och vill ut på svampexcursion och dito lektion. — Laga svampen kan hon lyckligtvis själv, särskilt om hon får en och annan vink, som tacksamt noteras i minnet till framtida gemensam trevnad!

Svampbuljong.

Lägg i en invändigt blank kastrull 1½—2 liter välrensad svamp av alla slag; slå över 3 liter kallt vatten och placera kastrullen över elden. Vid uppkokningen skummas väl, varefter iläggas: 1 stor morot, 1 palsternacka, ½ selleri, 1 röd lök med en instucken nejlika, 5 persiljekvistar, 1 liten rödbeta (för färgens skull), samt 1 tsk. salt, och 4 vitpepparkorn. Låt soppan mycket sakta koka 2 tim. — en förständig fru sätter kokkärlet i en koklåda; en ordinär kokerska förstör delvis den delikata potage'n genom att låta den flängkoka på spisen! — och se till att locket hela tiden sluter till. Sila soppan och slå den tillbaka i kastrullen samt avred den med 1 msk. potatismjöl, utrört i litet fullt kallnad buljong. Smaksätt buljongen med en soupçon av cayennepeppar, salt, och »spetsa» med 1—2 msk. madeira. Servera soppan varm, t. ex. med oststänger; och ni kan bjuda världens mest frissinnade och mest kulinariskt anlagde baron att äta den! — Receptet är beräknat för 6—7 personer.

Fårticka stuvas som lake.

Rensa cirka 2½ lit. fårstickor, men skär ej allt för mycket sönder dem. Smörj en kastrull — invändigt och i botten förstas — med 1 matsked smör och strö över 1 tesked ljusstötbröd. Lägg sedan ett lager fårstickor, peppra helt litet, och salta litet mera och »flocka» över ½ matsked smör, samt strö över 1 tesked stötbröd. Fortsätt på detta sätt med inalles fyra varv fårstickor och 4 teskedar fint stötbröd. Lägg

(Forts. sid. 810.)

MINA LEVNADS MINNEN.

AV HELENA NYBLOM.

Kap. 24.

NYA FÖRHÅLLANDEN.

DÅ VI PÅ HÖSTEN ÅTERVÄNDE till Uppsala drogo vi ner för Slottsbacken och installerade oss i den så kallade Lagerbringska gården. Där fanns väl ingen trädgård, men gröna träd mitt emot och en stor rymlig gårdsplan. Man stördes inte av buller från någon gata, så det var i alla fall en tyst och behaglig belägenhet. I det hela har jag varit nog lycklig att i hela mitt liv aldrig ha bott ut mot en gata, så att jag alltid har kunnat få arbeta och sova i ro. Jag vet fullkomligt vilken oerhörd fördel detta innebär. Men man blir bortskämd, och när det någon gång har hänt mig att övernatta hos människor, vars våning vette ut till en trafikerad gata, har jag befunnit mig ganska illa. När en vagn kom förande hörde jag den från dess första rullning i fjärran till dess tilltagande crescendo och lammande forte, varefter jag åter följde dess decrescendo åt motsatta hållet. Men under tiden hade en ny vagn börjat sin insats och så fortgick det in infinitum. Det var gräsligt!

Samma höst vi flyttat in i Lagerbringska gården, hade vi besök av Snoilsky med sin grevinna, Ebba Snoilsky. De kommo från Dresden, där de hade varit bosatta i flera år. Sedan Snoilsky skilt sig från sin första hustru, född Piper, och i utlandet gift sig med änkegrevinnan Ebba Piper, född Ruth, hade de uppehållit sig utrikes, först i Florens och därefter i Dresden. De hade inte haft lust eller mod att komma hem, där man sett ganska strängt på deras förening och där i synnerhet allt vad Rosen eller Piper hette voro dem gramse. Men i längden kunde inte den svenske Carl Snoilsky stå ut med att leva långt ifrån sitt älskade land, och nu hade de kommit till Sverige för att undersöka om här inte skulle finnas en plats och en sysselsättning passande för Snoilsky, så att de kunde vända åter på allvar. Jag hade sett Snoilsky förut, då han stod fadder till min son Knut, men grevinnan Ebba hade jag aldrig sett. Första gången mötte jag henne hos professor Retzius på en middag. Jag var nämligen på besök på Lyran, och då Linnells blevo bjudna till Retzius, som hade flyttat in i sin våning på Drottninggatan, var man så vänlig att också bjuda mig med.

Jag var mycket nyfiken på hur grevinnan Snoilsky skulle se ut. Hennes "ögonblicksbilder" voro utkomna och jag hade läst dem och gjort mig ett begrepp om hennes utseende. Jag tänkte mig henne lång och smärt, med mörka, drömmande ögon, svart hår och ett stilla languissant väsen. Hon visade sig vara alldeles motsatsen; hon var blond, inte vidare lång, ganska bred och fyllig. Hennes hy var skär och vit och de stora ögonen under de långa ögonlocken alldeles himmelsblå, mycket uttrycksfulla och skiftande. Näsan var oregelbunden och ful, munnen mycket röd och log ofta. Hela ansiktsuttrycket påminde ganska mycket om porträtten från Gustav III:s tid. Hon talade mycket och rörde sig livligt. Vid bordet hade jag Snoilsky på min högra sida. Ebba satt mitt emot, litet längre bort. Under måltiden såg hon ofta på mig. (Jag tordes inte alls titta på henne.) Och litet anade jag den gången hur tiden skulle föra oss samman och hur mycket sorgligt vi gemensamt skulle komma att uppleva. Den gången var intrycket av hen-

ne blott glädje och lycka, ja, jag skulle vilja säga munterhet. Hon var mycket rolig och spirituellt och hade ett sinne för verklig humor som var bland det rikaste jag har träffat. Liksom nästan alla humorister var hon fullkomligt naturlig. De som lätt uppfatta det komiska, förstå ju också att all affektation gör ett löjligt intryck, varför de akta sig därför.

Det var en mycket vacker dag, och bordet var dukat med stor smak. Jag ser det ännu med de smäckra gula liljorna i smala glas och linnéarankor dragna som ett nät över duken. För att dämpa det starka solljuset, som föll in från trädgården, hade värdinnan fäst stora, flata lindgrenar mitt i varje fönster, vilket gav intryck av att man satt under lövet. Jag fann det hela så ovanligt vackert och smakfullt att jag inte kunde låta bli att vända mig till min bordskavaljer och utropa: "Å, så vackert!" Jag kände inte denne herre förut och blev helt förskräckt, då han som svar på mitt utrop med en ganska förargad ton svarade: "Har jag sagt annat?" Ett par andra försök jag gjorde för att samtala med honom hade lika misslyckade följder, och jag vände mig därför framdeles till Snoilsky, som satt vid min högra sida och hade värdinnan till bordet. Men Snoilsky hörde också till de hårdkonverserade, när han befann sig i större sällskap. Han blinkade ängsligt med ögonen, strök sig med flata handen över knäna och såg ganska olycklig ut. Dock hade han alltid det älskvärdaste leende och var en fröjd att se på, så vacker var han. Flera av hans porträtt likna honom utmärkt, och han borde heller inte ha varit så svår att framställa med sina nästan grekiska drag, de dunkla ögonen och den resliga gestalten. Efter middagen begav sällskapet sig ner i trädgården, ty Spökslottet hade en verklig trädgård med många blommor och stora lindträd. Jag skulle gärna bo i ett hus proppfullt av spöken, om jag på dagen hade tillträde till ett så ljuvligt ställe som denna trädgård bakom Retzius' boning. En flock damer, däribland Ebba Snoilsky, stodo under altanen nere i trädgården. Snoilsky var uppe i ett rum en trappa upp hos herrarna. En av damerna önskade tala med Snoilsky och Ebba gick då litet närmare altanen, såg upp, lade huvudet litet på sidan och ropade: "Carl!" Som lockad av en trollformel kom Snoilsky genast ut på altanen. Han gick mycket vackert och lätt, så att det gav intryck av, att han flög. Och där stod han nu för att mottaga vidare befallning från sitt hjärtas drottning. Jag kan aldrig glömma det där lilla ut-

ropet "Carl!" och den oemotståndliga verkan det gjorde på Snoilsky. Ovillkorligt kom man att tänka på Snoilskys sköna dikt "Din stämma".

Den 8 september var det Snoilskys födelsedag, och den dagen voro de hos oss i Uppsala. Jag hade fyllt en korg med härliga rosor och stora vindruvsklasar och skrivit på en liten biljett som jag hade stuckit i korgen: "Jag bringar druvor, jag bringar rosor, jag skänker i av mitt unga vin", och Snoilsky var glad åt den. Då vi sedan alla på förmiddagen gjorde besök på slottet, hade Anna Hamilton haft precis samma idé. Också hon gav Snoilsky en korg fylld med rosor och druvor och hade på korgen fäst hans dikt: "Jag bringar druvor". Vi kände det liksom litet ledsamt att ibland "les beaux esprits se rencontrent." Om Snoilsky var distrahit och svårkonverserad i sällskap, där han alltid kände sig bortkommen, så var han däremot både meddelsam och glad när han blott var tillsammans med några få vänner. Han hade mycket sinne för humor och älskade bland andra författare Thackeray mycket varmt. Han tyckte både om att berätta och att höra lustiga historier och skrattade då ett stilla inåtvänt skratt, så att hans svarta ögon tårades. Allra bäst var han hemma hos sig själv, då han kommit i ro i sitt kära hem på Sturegatan efter att ha blivit överbibliotekarie. Kom man då en kväll till Snoilsky, slog man sig ner i en mindre salong i ett hemtrevligt hörn, på familjens vanliga kvällsplats, och då hade Snoilsky mycket att tala om och berätta. Ofta läste han högt sina älsklingsdiktare, Goethe, Eichendorff och andra tyska lyriker. Eller också läste Ebba Snoilsky högt i "Andersens Eventyr" till Snoilskys stora glädje. Han beundrade sin hustru och lyssnade alltid uppmärksamt och förtjust till vad hon hade att säga. Hon hade också en sällsynt förmåga att berätta och mycken efterhärmingstalång. Hon kunde vara obeskrivligt rolig, men hon var aldrig elak, och jag tror mig aldrig ha hört henne fälla ett hårt omdöme eller ställa någon främmande i ofördelaktig dager.

Vad Snoilskys mening om sitt eget skaldskap angår, var han ytterst anspråkslös, och läste han än stundom högt ur sina egna dikter på andras anmodan, gjorde han det mycket enkelt, nästan litet generad och inte så särdeles bra. Hans hustru läste mycket bättre. Han kände inte heller till spår av avundsjuka eller brist på förståelse gentemot andra författare.

Då Fröding började offentliggöra sina dikter, var Snoilsky så gripen av förtjusning, att han sade en kväll, sedan hans unga dotter hade läst en dikt av Fröding. "Ja, jag kan inte dikta alls". Han sade det alldeles utan bitterhet, blott i medvetandet om att stå inför sin överman.

Ännu dröjde det en tid innan Snoilskys kommo tillbaka till Sverige för att stanna här. Jag ville nu bara hava berättat om vårt första glada möte år 1884 i Lagerbringska gården.

År 1884 kom prins Eugen till Uppsala för att studera. Wennerberg var hans guvernör. Innan prinsen kom, hade man talat en del om honom, och det föreföll mig som om man alltid underförstod något jag inte kunde uppfatta. Han hade tydligen någon egenskap, som man inte talade högt om. Småningom kom jag underfund med vad det var. Prins Eugen var ansedd för att ha utpräglade demokra-

Carl Snoilsky.

tiska sympatier. Han kallades till och med på flera håll för "den röda prinsen".

Då min man blev prinsens lärare, kom han snart till vårt hem.

Ungefär vid den tiden har Hasselberg gjort hans byst, som liknar honom utmärkt och som förresten är ett utmärkt konstverk. Då hade hans ansikte ännu nästan gossaktiga former, men den allvarsamma pannan, de stora undrande ögonen och den litet öppna munnen ge intryck av en tänkande och drömmande yngling, som just står i begrepp att storma ut för att se sig om i världen och pröva sina krafter. Prinsens huvudsakliga intresse var redan den gången konst, och det diskuteredes mycket konst hemma hos oss. Wennerberg och min man beundrade historiemåleriet som något av det högsta uttrycket för konst. Prinsen och jag själv representerade oppositionen och kunde inte vara med om det, men vi tordes inte yttra oss högt. Prinsen ansåg sig vara för ung för att uppträda med en motsatt mening. Och jag tänkte som madamen i Andersens historia "Hjärtesorg" som säger: "Jag er ju bare et Fruentimmer". Man hade ju att tåga när de lärda herrarna samtalade och i synnerhet inte tillåta sig att säga dem emot. Alltså kröpo prinsen och jag bort i ett hörn av rummet, där vi viskande meddelade varandra våra åsikter. Eftersom jag har bevarat dessa åsikter hela livet igenom, kan jag inte låta bli att yttra mig litet i ämnet, fastän jag bara är ett fruntimmer. Uppriktigt sagt tror jag inte en smula på all rekonstruktiv konst, varken i litteraturen eller i målarekonsten. Därvidlag delar jag alldeles min lille gosses mening, som en gång väckte bibliotekarien Annerstedts indignation genom att yttra: "Jag tvivlar på allt, ända till Oscar den andre". Hur skulle det väl vara möjligt för oss att i enskildheterna sätta oss in i svunna tidsåldrar, då deras begrepp om alla yttre ting voro så helt olika våra. Hur kunna vi veta hur människor buro sig åt som inte beagnade näsduk, eller vars enda bad bestod i att torka sig i ansiktet med en parfymerad bomullstapp? För att inte tala om den tiden då man bodde i jordkulor och åt med fingrarna. Alla så kallade historiska tavlor verka blott teater på mig med de utklädda modellerna och uppställda grupperna. En annan sak är det att de mänskliga känslorna nog ungefär ha varit och skola förbli de samma i alla tider. Därför kan en tavla som framställer ett par människor i en vanlig mänsklig situation verka själfvull, oavsett den pådiktade kostymen. Som t. ex. i Rosens framställningar av Erik den XIV och Karin Månsdotter, både på bilden vi ha på Nationalmuseum och på den härliga lilla tavlan som finns i Nationalmuseet i Köpenhamn, framställande Erik den XIV i fängelset och Karin Månsdotter som tröstande lägger armarna om hans hals. Kärlekens uppoffrande tillgivenhet är densamma i alla tider. Men dessa stora tavlor med många figurer, framställande bataljer, riksdagsmöten o. s. v., som man måste läsa förklaringen till i en katalog, förefalla mig osanna och tomma; att inte tala om, hur många figurer i en tavla alltid göra den svårfattlig och ansträngande att se på. Det enda och sanna historiemåleriet äga vi dock i porträtterna. Hur kan inte ett porträtt ge en tydlig och levande blick över en hel tidsperiod. Och om en samtidig målare har haft till uppgift att måla flera porträtter på samma tavla, då kan den ju inte blott ge oss ett klart begrepp om personerna, utan också sätta oss in i situationen, som t. ex. i de holländska skyttegillena eller i Rubens och van Dycks familjetavlor.

Ännu osannfärdigare förefalla mig alla historiska romaner hur talangfullt de än

På verandan en sensommarkväll.

*Säg, är ej här så underbart och stilla
som i ett drömland, det vi längtat till?
Och är det ej som stormen dröjde
fjärran,
för att i kväll den ej oss störa vill?
Där bortom blomsterlandens bjärta
rader
den tysta, djupa skogens lugn tar vid.
Det känns så gott för pinat, tröttat
sinne
med denna sköna, svala aftonfrid.*

*Hur underligt ändå. När sommarn lider
mot slutet av sin fägrings korta tid,
hur kära bli ej markens minsta blom-
mor,
dem förr vår tanke knappast dröjde vid.
Så kärt blir allt. Om än det hårda livet
mig givit många grymma gisselslag,
jag tackar Skaparn för att mig blev
givet
ännu mot hösten än en ljuslig dag.*

*Jag sitter stilla och min tanke domnar
sövd ljuvt till ro av blomsterdoften sval.
Väl är jag trött, men då känns gott att
vila.*

— Nu första stjärnan tänds i himlens
sal.

*Min kära färdkamrat. I slika stunder
bli kanske våra bästa minnen till.*

— Mot stormen skyddar oss den stora
skogen,
där fågelsången redan tiger still.

FRITZ SANDQVIST.

kunna vara skrivna. Utan tvivel har t. ex. en Walter Scott studerat sina ämnen med stor samvetsgrannhet. Och om han än aldrig tar miste i placeringen av ett torn eller en mur och kan beskriva färgen och stoffet på sina hjältars kappor och byxor, förefaller dock alltsammans som ett studium. Vad de olika personerna ha sagt och huru de ha sagt det, vet han inte. Man sammanlikne blott stilen i ett brev från ett förgånget århundrade med den som vi nu använda för att förstå hur grundolika vår form för tillvaron har varit då och nu. Det är inte längre sedan än i Holbergs tid det ansågs lämpligt att börja ett frieri med "Såsom och eftersom" och under Karl den tolfte tid skrevo de unga krigarna till sina hemmavarande fästmor "Dygdädra fröken". — En hel bok kan dock numera inte författas med en liknande stil, och vad för yttranden än diktaren lägger personerna i munnen, är det mig omöjligt att tro ett enda ord därav. Då är fantasien något annat! Den håller sig varken till tid eller ställe, utan kan flyga och simma varthän den behagar. Den är lika ung och frisk vilken tidsålder eller vilket land den tillhör och råder över både elementerna och människors öden. Den kan skänka övernaturliga krafter, bygga slott i molnen och sparka ned dem, och den har isynnerhet den gyllene egenskapen att stå i samband med det djupaste och mest mystiska i människosjälen. Därför är det så förfärligt roligt att dikta sagor. —

Prins Eugen hade, liksom jag, ingen beundran för historiska tavlor, men hela hans håg låg till konsten och inte det allra minsta till akademiska studier. Däremot började han intressera sig för musik, och han är för

mig ett bevis på att en människa kan sitta inne med mycket anlag för musik utan att själv vara praktiserande, och att dessa anlag först kunna visa sig ganska sent. Nu tycks det mig som om musiken hade fått den sanna, stora betydelsen för prinsen, som den bör ha för alla konstnärer. Jag kommer ihåg att efter att ha hört en kvartett av César Franck, spelad av Brüsselkvartetten, sade prins Eugen: "Nu vet jag huru jag skall måla den tavla jag håller på med! Då jag hörde scherzot i César Francks kvartett, stod det med ens klart för mig. Oändligt omväxlande men i en begränsad färgskala."

Vi läste också ganska mycket högt under prinsens uppehåll i Uppsala. Jag vill inte påstå att det alltid roade honom så mycket, men ibland kunde han ha ganska träffande anmärkningar. Så sade han en gång då vi läste en novell vari de talande hade mycket långa repliker: "I verkligheten talar ju ingen så! Man blir ju alltid avbruten!"

Det är så sant! "Man blir alltid avbruten." Och verkliga diktare förstå den saken. Finns det något ledsammare än böcker där alla linjer gå ut till randen och där författaren i oändlighet fortsätter att predika sina egna ledsamma funderingar utan att låta sina personer få sylen i vädret!

Ju längre prinsen stannade i Uppsala, dess klarare blev det för honom, att han blott ville ett, han ville bli målare. För det ändamålet önskade han fara till Paris, dit på den tiden alla unga svenska målare drogo för att utbildas.

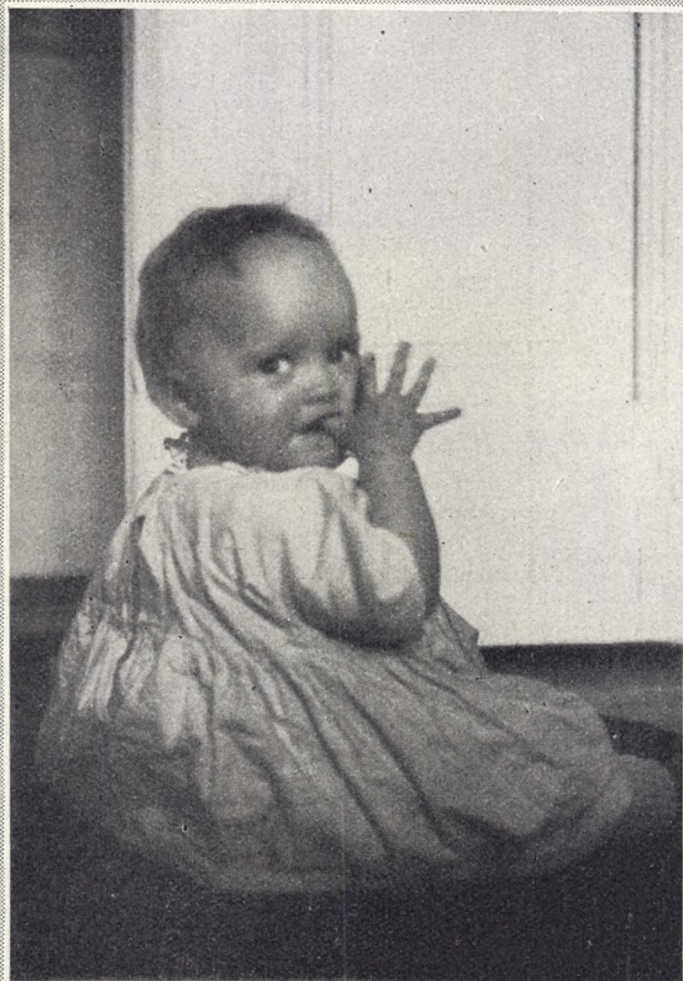
Drottning Sofia hade en viss ängslan för att låta den unge prinsen fara till Frankrikes huvudstad och skulle hellre sett att han for till Bruxelles. Då drottningen besökte Uppsala, kallades min man till henne för att de tillsammans skulle kunna diskutera saken. Slutet på överläggningen blev, att det bestämdes att prins Eugen skulle få fara till Paris, och kammarherre Celsing med fru följa honom och vara hans värdfolk under hans uppehåll där.

På julen kom prinsen för att säga farväl och gav mig då en teckning, han hade gjort. Det var ett litet landskap utförd i bläck efter Gellerstedt. Bak på bladet hade prinsen målat en heliotrop, som kastade skugga på papperet, och därunder skrivit några vänliga ord. Jag tror det är något av det första prinsen har utförd på egen hand. Det var ett mycket anspråkslöst förebud till hans framtida konstnärsskap. Föga drömde han väl den gången om, att han år 1917 skulle vara sysselsatt med att måla stora dekorativa tavlor till det nya stadshuset i Stockholm. —

Medan prinsen var i Uppsala, gjordes naturligtvis många fester till hans ära. Bland annat arrangerades ett stort slädparti till Ultuna. Prinsen skulle anföras det och jag fick äran att sitta bredvid honom i den lilla enspännarslåden. Min man hade ordnat det så, att prinsens slåde skulle öppna tåget, vilket han fann ganska illa anordnat. Hellre tyckte han, att han bort vara den sista i den långa raden av slädar, försedd med en mycket lång piska, så att han kunde tilldela personerna i de slädar, som åkte förut, en liten varnande smäll, om de skulle visa sig alltför ömma emot varann. Nu sade han sig inte kunna svara för någonting. Emellertid avlopp färden utan några ödesdigra resultat i form av förlovningar, och på kvällen hölls bal å Gillet, där bland andra Karl Staaff var en av de muntert dansande kavaljererna. I det hela är det ju märkligt vad närvaron av en ung prins i en småstad bringar liv i samhället. Alla som kunde, kappades om att göra sitt bästa för att

(Forts. sid. 810.)

IDUNS AMATÖRFOTOTÄVLING

Iduns första pris, 100 kr. tillföll fru Hervor Svensson, Göteborg, för två barnporträtt. Här är det ena.

*N:r 2 av första pris-
tagarinnans fotos Bilden är tekniskt ovanligt
väl utförd och har på ett lyckligt sätt fångat en lustig situation.*

*Kvinnoporträtt av Edv. Nilsson, Hälsingborg, belönat med
Iduns andra pris, 50 kr. Bilden visar en fin uppfattning hos
fotografen, som väl fått fram det mjuka och själfulla hos
sin modell.*

*Sommarbild av Ivar Nauckhoff, Hagfors, som fått Iduns tredje pris,
25 kr. En ovanligt lyckad komposition: figurernas gruppering och
hållning leder tanken till klassiska förebilder.*

NÄR IDUN I ETT JUNINUMMER UTLYSTE EN TÄVLING om amatörfotos, kunde redaktionen trots tidningens stora spridning icke ana vilken genklang uppmaningen skulle väcka bland läsekretsen. Men när tävlingen den 15 augusti var avslutad och juryn — Iduns huvudredaktör, Ernst Högman, andre redaktören Ebba Theorin, redaktionsssekreteraren Ellen Rydelius och — såsom tillkallad sakkunnig — den kände hovfotografen ingenjör John Hertzberg — sammanträdde för att börja granskningen, visade det sig, att antalet tävlingsfotografier uppgick till något över 2,300, däribland en hel del stora kollektioner. Det var alltså ett ganska ansvarsfullt arbete som förestod men intressant i mer än ett avseende. Bland annat kunde man göra en del psykologiska studier. Den svenske amatörfotografen tycks liksom svensken i allmänhet vara stor naturvän. Landskapsbilderna voro nämligen i överväldigande majoritet bland de 2,300 bilderna. Genrebilder, som t. ex. danskarna med förkärlek knäppa, voro tämligen klenlytt representerade, lustiga barnbilder funnos visserligen, men eljes var det ganska ont om verkligt

AN ETT LYSANDE RESULTAT

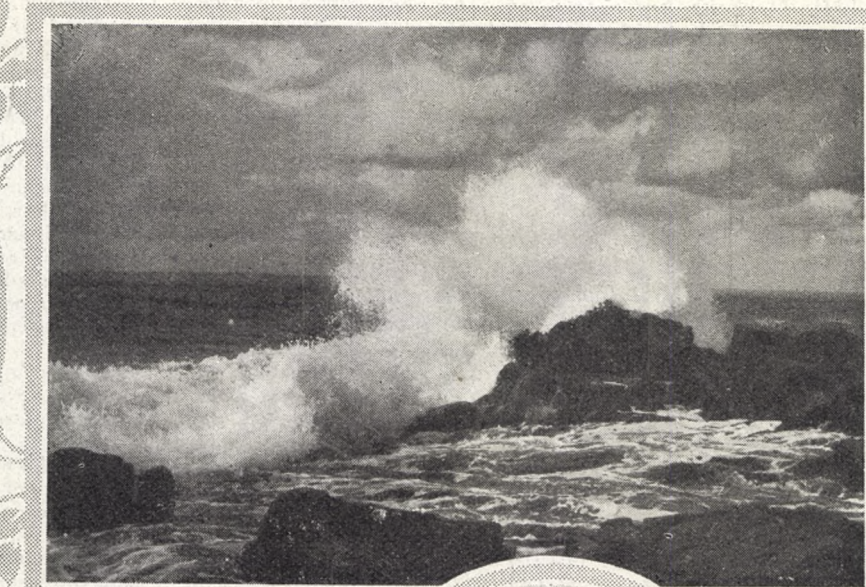
I detta Sörmlandslandskap här fotografen, Ewa Bergström, Nyköping, väl fångat stämningen. Obs, den lyckade grupperingen av hästarna. Bilden belönad med ett av Magasin Casells hederspris, ett presentkort på framkallning.

Från Skanör. Foto av Eric Jeppsson, Limhamn, som för en kollektion tillerkänts ett av Casells hederspris

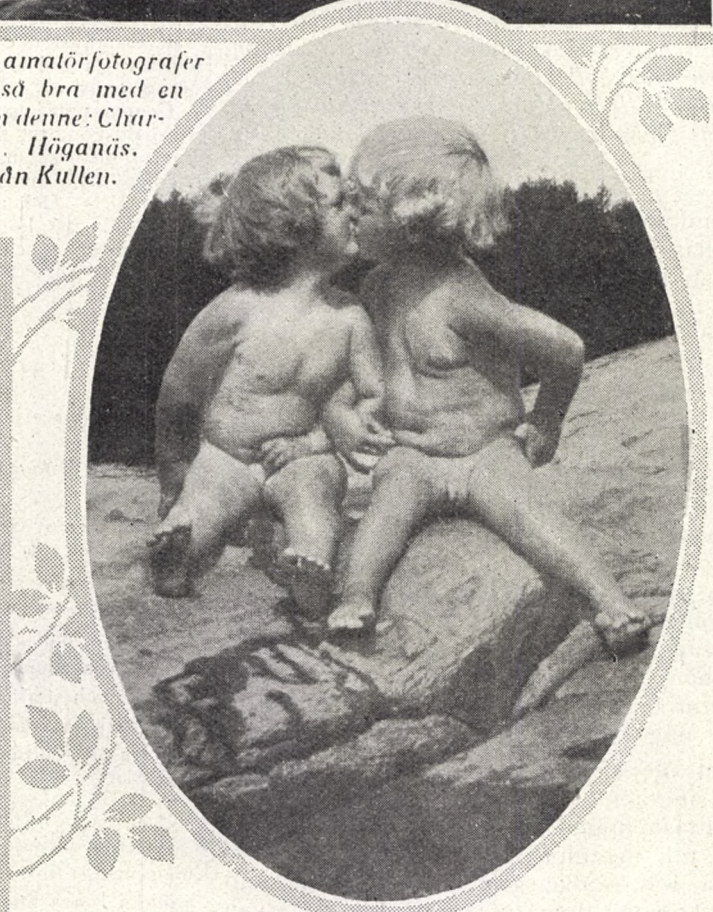
Ett vackert, men en smula utnöjt motiv. Fotografen, Conrad Carlsson, Herserud, har emellertid för en stor kollektion vältagna fotos fått ett Casell-pris.

Inte många amatörfotografer ha lyckats så bra med en havsbild som denne: Charles Olofsson, Höganäs. Motivet är från Kullen.

Ett foto, berömvärt som motiv — typiskt svenskt! — och för utförandet. Ur en kollektion av Bror Andersson, Strålsnäs, belönad med firman Nerliens hederspris, en Ansco-kamera

Nordiska Kompaniets hederspris för den lustigaste bilden, en Ica-Bébé-kamera, har skänkts till fru Margit Ekegårdh, Stockholm, för denna läckt humoristiska situationsbild »Kysse».

humoristiska bilder, och detta fastän Nordiska Kompaniet skänkt ett särskilt hederspris för den lustigaste bilden, vilket väl borde ha eggat till tävlan just på detta område. Men nu vilja vi ej längre sätta våra läsares tålmod på prov med psykologiska analyser över kamerajägare utan övergå beredvilligt till tävlingsresultatet. Så här ter sig förteckningen över pristagarna:

Iduns första pris — 100 kronor — tillföll fru Hervor Svensson, Majorsgatan 2, Göteborg, för två barnporträtt, som vittna om fin uppfattning på samma gång de äro i tekniskt avseende förträffligt utförda.

Tidningens andra pris — 50 kronor — tillerkändes herr Edv. Nilsson, O. D. Krooksgatan 61, Hälsingborg för ett självfullt damporträtt, med stora tekniska förtjänster.

Tidningens tredje pris — 25 kronor — vanns av ingenjör Ivar Nauckhoff, Hagfors, för en sommarbild med något av klassisk stämning över sig.

Nordiska Kompaniets hederspris — en Ica-Bébekamera, skänkt till den lustigaste bilden, tillföll fru Margit Ekegårdh, Stockholm, för den näpna flirtskenen från Utö "Kysen", och A.-B. Nerliens hederspris, en Anscokamera, vanns av handlanden Bror Andersson, Strålnäs, för fyra vältagna landskap. Magasin Cassetts fem hederspris — presentkort på frankallning och kopiering — erövrades av herr Erik Jeppson, Linhamn, fru Elin Andersson, Göteborg, fröken Eva Bergström, Nyköping, herr Conrad Carlsson, Herseerud och herr Erick Kuylenstierna, Hjelmshöholm, Örkelshunga. Samma firma — Magasin Cassett — hade även skänkt fem förstoringar till i tävlan prisbelönta bilder. Då andra pristagarens bild redan föreligger i förstoring och ej skulle vinna på ytterligare förstoring ansåg juryn riktigast att endast tilldela första och tredje pristagarna dessa extra förstoringar och i stället utdela de tre återstående förstoringarna som nya pris. De övriga tävlande, som erhållit förstoringar av i tävlingen insänd bild äro: herr Bror Andersson, Strålnäs, för ett landskap med näckrosor, herr Ernst Wilhelm Schäfer, Kornhamnstorg 6, Stockholm, för en stor kollektion Stockholmsbilder och ingenjör Yllner, Hornsgatan 65, Stockholm, för ett stämningsfullt, vältaget Sigtunamotiv.

Femhundra av de bästa tävlingsbilderna utställas från den 22 till och med den 27 augusti i Nordiska Kompaniets Gravyrhall, 3 tr. upp och vi rekommendera livligt våra läsare i Stockholm att avlägga ett besök där. En intresserad kameraägare kan där göra en hel del nyttiga rön. Att fotografera är icke liktydigt med att »knäppa» vilket motiv som helst som man har framför sig. En god amatörfotograf skall vara ett stycke av en konstnär. Han skyr det lättfunna motivet, de billiga gottköpseffekterna, han går på kamerajakt för att finna det sällsynta, det originella, han fångar påpassligt en omedelbart lustig eller stämningsfull situation, och när han arrangerar en bild gör han det icke på måfå, utan han komponerar bilden så att den får en viss stämning, något konstnärligt över sig.

Det återstår nu bara för Idun att uttala sin tacksamhet till alla, som bidragit till att tävlingen blev så lyckad som den blev: till ingenjör Hertzberg för det älskärda och samvetsgranna sätt, varpå han skött tävlingsdomaresysslan, till de ovan nämnda firmorna, som skänkt de vackra hedersprisen och ej minst till alla de tävlande i Iduns läsekrets, som lämnat ett så rikhaltigt och i stort sett så gott material. Vi

hoppas att en annan sommar åtor kunna anordna en liknande tävlan och få därför önska tävlingsdeltagarna för i år ett hjärtligt: välkommen åter!

Staten och Fortuna.

De nya premieobligationerna: några kuriositeter.

STATEN, SOM I DESSA DAGAR GETT OSS våra debetsedlar att försjunka i obehagliga funderingar över, har nästan på samma gång låtit oss — mot kontant köp visserligen eller på avbetalning — få ett annat slags papper, som äro betydligt trevligare: de nya premiälansobligationerna. De nya obligationerna spridas i dessa dagar i varje krok i vårt land — jämte lika många förhoppningar om vinst: på omkring var åttonde obligation beräknas ju under de tio årens lopp en vinst skola utfalla. Det är nog inte för mycket sagt, att var tionde person i vårt land är kommissionär, låt vara i smått och i andra hand. Revisor Borell i riksgäldskontoret som skött det första premiälånet och nu också leder organisationen av detta andra, berättar många små lustiga exempel på det intresse, som obligationerna väckt. Härom dagen kom det på kontoret in en tjänarinna från en av Stockholms förstäder och ville bli kommissionär. "Jag har så många bekanta att sälja till", sade hon, "och jag ska' inte ha något kuckel med de', inte", sade hon.

Nu går alltså en god del av Sveriges folk och undrar om fru Fortuna skall gynna dem. Apropå fru Fortuna (vem var för resten mannen?) så finns det många, som undra, ifall det är flickor eller gossar, som böra betraktas som hennes rätta representanter vid dragningsarna. Någon herr "Högaktningfullt N. N." skriver sålunda till Riksgäldskontoret och undrar, om inte små gossar kunde få förrätta dragningen i stället för flickor, "ty", säger denne tydligen bittert provade, "kvinnans möte har aldrig haft det besta mäd sig". Några andra anonyma, som teckna sig "Det evigt kvinnliga", undra om det inte vore rättvisast att pojkar och flickor finge dra vartannat år. Sådana skrivelser komma till kontoret nästan var dag.

Som sagt gå obligationerna åt överallt, men allra bäst stryka de med i Skåne. Kanske emedan man där genom grannskapet med Danmark fått en viss smak för lotterier.

Tyvår jobbas det nog en del med dessa obligationer. Revisor Borell framhåller på tal om detta, att här torde vara något för våra lagstiftare att tänka på. I utlandet finns det mycket noggranna och stränga lagstiftningsbestämmelser mot s. k. promessförsäljning, oskäligen provision o. s. v. En annan framtidstanke framkastar revisor Borell: vore det inte en god metod att nästa gång låta hela emissionen av ett folkklän skötas av tidningarna?

Genom upplägandet av det nya premiälånet vill riksgäldskontoret söka nå även det lilla kapitalet — därför de bekväma betalningsvillkoren — och låne-medlen skola tagas i anspråk endast för produktiva ändamål. — Och under de närmaste tio åren ha vi alltså alla att hoppas på vinster, vi som äga nya obligationer — och det göra ju de flesta av oss.

E.

HUSHÅLLSSIDA.

(I konserveringstider. Forts. fr. sid. 805.)

Grönsaker inlagda på konserverglas att användas till soppa.

Olika slag av grönsaker såsom blomkål, morötter, ärter, böner och spenat förvällas. Blomkålen tages sönder i lagom stora bitar och morötterna skäras i vackra strimlor eller tagas ut med mått. Alla dessa grönsaker nedläggas varvts vackert och i lagom stora proportioner på konserverglas, överhålls med saltlake och steriliseras vid 100° C. 90 min.

Utmärkt att ha till hands under vintern för att servera till buljong eller avredda soppor.

Spritärter på buteljer.

Ärterna spritas och läggas i en kastrull tillsammans med 1 msk. socker, 2 msk. salt, att torrförvällas i 4 à 5 min. Därefter fyllas de med sin lag på buteljer, som blivit väl rengjorda och torkade. — Flaskorna korkas och överbindas med snöre (apotekekarknut), ställas ner i en vanlig kittel fylld med tidningspapper, trasor el. dyl. Mellan varje butelj

bör läggas träull, så att buteljerna icke slå mot varandra vid kokningen under 1½ timme. Därefter lyftes kitteln av elden och vattnet får svalna något, innan buteljerna tas upp.

Man kan om man så önskar, ångförvälla ärterna i 4—5 min., överspola dem med kallt vatten samt därefter fylla dem på buteljer eller konserverglas och hålla över en saltlag av 2 mtsk. salt på en liter vatten samt sterilisera vid 100° C i 90 min.

S. O.

(Svamp i skog. Forts. fr. sid. 805.)

även här och var skivor från 1/2 liten citron. Lägg på lock, och ställ kastrullen på svag värme så svampen först får koka i sin egen saft. Slå sedan på god gräddmjölk och låt svampen ytterligare puttra 30 min., men skaka emellanåt på kastrullen för att hindra vidbränning. — Avis: tänk på, och glöm ej bort, att koklådan aldrig bränner vid! — Anrättningen avsmakas och slutberedes genom att en omständlig person vispar i äggula med 3—4 matskedar grädd och varsamt blandar denna i den svagt kokande stuvningen, som naturligtvis ej därefter alls får koka, enär den fina såsen då skär sig och blir mycket ledsam att både skåda och äta. — Lägg upp stuvningen och garnera den med citronskivor och servera den med potatis som om det verkligen vore lake ni, bjöd på! — Räcker för 5—6 personer.

Svamp på italienskt manér.

Fräs i liter rensad svamp — olika sorter — tillika med en hackad röd lök i 4—6 msk. god matolja, påspäd småningom 1/2 liter buljong (eller köttextrakt och vatten). Utrör 1—1½ msk. mjöl i 2 msk. kall buljong och håll i samt salta helt litet. Låt stuvningen sedan sakta puttra en god stund under tillslutande lock. Smaksätt stuvningen med en nypa vitpeppar, finhackad persilja, en aning socker, några droppar citronsaft och avred den med 1 äggula, som vispats med 2—3 matskedar söt eller helt litet syrlig grädd. Lägg upp anrättningen på varmt fat och lägg omkring kokta ostbeströdda och litet smörbegjutna nudlar, vilka kunna utbytas mot helkokta risgryn.

Och så en sak, som är gott att veta: Smöret kan vid nudlarne utbytas mot smält växtmargarin, — detta märker ingen, i synnerhet när det är i sällskap med den rivna osten. Och skulle man ha aversion mot oljan, hindrar ingenting, att svampen fräses i smör, men — då blir det inte svamp på italienskt manér. —

LE MARMITON.

MINA LEVNADSMINNEN.

(Forts. fr. sid. 807.)

roa och fetera honom, och hela atmosfären steg i värmegrad som om något livgivande ämne hade bragt alla domnade element i jäsnings. Det var mycket livliga terminer, de då prinsen studerade i Uppsala.

År 1886 försvann han till Paris.

På vintern 1885 kom Rossi till Stockholm, där han uppträdde som Hamlet och kung Lear. Jag var nog lycklig att se honom, inte blott spela i dessa roller utan att också vara närvarande en förmiddag, då han instruerade sina medspelare för att få dem att samverka med sig själv på bästa sättet. Repetitionen räckte mycket länge och jag såg med oro att tiden snart var passerad, då jag hade lovat min väninna, fru Waldenström att möta henne på Karl XIII:s torg. Jag hade valet emellan att lämna teatern och därmed gå miste om något av det mest dramatiskt intressanta jag kunde få tillfälle att se och att

GIFT ER ALDRIG

Öfrån Ni besökt Bröderne
Ljunggrens Möbelfärf, Adolf
Fredriks Kyrkogata No 7.

- Steinway & Sons -

Lundholms
Pianomagasin

Stockholm
Jakobergsgatan 39

Göteborg Malmö

KEX KEX KEX KEX KEX KEX

Ärade Husmödrar!

Prova

Svenska Kexfabriks
Aktiebolagets, Märsta,

Varu- Märke

Örnen

utmärkta kex, biscuits, kaffebröds-
blandningar från 6 till 10 kr. per
kg., Wafers (Rån) från 6.50 pr kg.
Märstaskorpar, etc.

Bästa ersättning för småbröd.

Finnes hos varje välsorterad hand-
lande i landet.

KEX KEX KEX KEX KEX KEX

Mot mal, kakerlackor, väggohyra,
flugor och andra dylika insekter finnes
intet bättre utrottningsmedel än

Kammerjäger.

Finnes i askar å kr. 0:80 och 1:50
i alla färg- och kemikalieaffärer samt
hos ensamimportörerna

AKTIEBOLAGET EUG. WINGARD,
Malmö.

KOCKUMS

Emaljerade Grytor

särskast och vackrast.

STOCKHOLM FÖRSÄLJNINGSKONTOR GÖTEBORG
DROTTNINGGÅT. 57 MAGASINSGÅT. 22

KOCKUMS JERNVERK, KALLINGE

PHOSPHO-ENERGON

PILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE

vid allmän svaghet,
nervositet, överansträngning
och sömnlöshet.

SÄLJES ENDAST I APOTEK

A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

låta min goda väninna vänta förgäves. Men fastän jag anser det för högst futtigt att låta folk vänta förgäves, om man inte har tvingande anledning, blev jag sittande, säker på att hon som väntade mig alldeles säkert skulle förstå att jag stannade kvar för att se Rossi instruera, och jag fick nu, som alltid, bevis på att jag inte misstagit mig angående min väns generösa tänkesätt.

Rossi var utomordentligt livlig, pratade oupphörligt och gestikulerade till. Jag tycker mig komma ihåg, att han talade franska till skådespelarna. Han var förtvivlad över deras sätt att tala så långsamt. Det var ju stor tragedi, och kungliga personer som uppträdde i ett skådespel borde efter traditionen hos oss framställas mycket högtidligt. Rossi utbröt till slut: "Om ni alla tala så vackert och lugnt, så får publiken det intrycket att ni äro de goda och ädla, och att jag är boven ibland er." Han ville ha det hela upp i ett mycket livligare och mera eldigt tempo, han skrek och befallde, klagade och bönföll, till dess han äntligen fick det mera efter sin uppfattning. Då han uppträdde på kvällen som kung Lear, var det en skådespelare, som sade sig ha undrat mycket huru han skulle göra sin entré i tronsalen, då han skall dela landet mellan sina döttrar. Alla sätt hade föresvävat den omtalade skådespelaren, alla utom just det som Rossi använde.

Då festsalen är full av hovfolk och prinsessorna vänta, kommer äntligen Lear, nästan springande och sätter sig med en duns på den tomma tronen som en argstint, självsvaldig gammal gubbe. Denna häftighet bibehöll han hela kvällen. Men den vände sig till en rörande ångest, då han finner Cordelia död. Hans gamla hand skakade i vild smärta då han höll en fjäder framför hennes mun för att undersöka om hon inte andades, och hela övergången från den befallande, envisa monark, som är så överbepisad om sina äldsta döttras förträfflighet, till den besvikne, stackars gamle ensamme fadern, gjorde han så gripande, att man inte ett ögonblick tvivlade på, att man hade Shakespears kung Lear framför sig. Cordelia spelades av fröken Anna Zetterberg, en ung skådespelerska som visade en ovanlig själfull talang. I Hamlet gav hon Ofelias roll, och Rossi var utomordentligt intresserad för hennes begåvning.

En kväll hade Willman, som då var teaterdirektör, stor supé för Rossi i det gamla operahuset, och vid detta tillfälle kommer jag ihåg att Rossi drack med fröken Zetterberg tvärs över bordet och ropade till henne: "La mia Ofelia! La mia Cordelia!" Huru han själv spelade Hamlet har jag glömt, varav jag sluter, att det inte gjorde samma intryck på mig som Lindbergs återgivande av rollen i dennes unga dar. Kanske också beroende på apparitionen. Lindberg var, då han började spela Hamlet, ännu ung och spänstig och i hela sitt uppträdande mera lik den nordiske Hamlet, som vi föreställa oss honom, än Rossi, som, då han uppträdde här redan var en äldre man, mörk och undersätlig. Sedan har jag hört av folk, vars omdöme jag är ganska säker på, att ingen har kunnat återge Hamlet som Sarah Bernhard! Att hennes utseende har passat rollen har jag ett tydligt bevis på i en fotografi av henne som Hamlet, som står på mitt skrivbord och som har lurat mera än en att utbryta: "Vem är den vackra, märkvärdiga gossen?"

(Forts.)

Tänk på Blomsterfonden!

Watzins & Watzins

Svavelhårvatten & Svavelpomada

förlänar en yppig hårväxt samt äro de effektivaste medel mot mjäll, hudutslag och vissa ekzem.

Uppfinnaren av Watzins Svavelhårvatten och Watzins Svavelpomada med sin familj, varav sanningen om dessa preparaters goda verkningar bevisas.

Att här av mig fotograferade personer tillhöra förenämnda familj samt att deras hår är äkta och naturligt intyas.
Stockholm den 6 Dec. 1920.

Sibbe Hamberg
Fotograf, Barnhusgatan 6

Tillverkare:
HENRIK GAHNS AKTIEBOLAG, UPSALA.
Kungl. Hovleverantör.

Gyllenhammars

UNDERBARA

HAVRE-MUST

Befrämjar ämnesomsättningen
För äldre, vuxna och barn.

Den kända hemkonsulenten THORA HOLM säger
efter avprovnigen av de olika margarinmärkena följande:

"— — — av vilka särskilt

SVEA VÄXT

margarin framträtt såsom mest lika natursmöret".

Varje familjeförsörjare bör bereda sina efterlevande

Pension I

ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN

— Grundad 1784 —

Prospekt portofritt på begäran, varvid denna tidning bör åberopas.

STORKYRKOBRINKEN 11 - STOCKHOLM

TORKRAMAR,

Frukthyllor, Fruktskåp, Stegar, Trappstolar, Korgar bäst och billigast från RÖNNEADALENS AKTIEBOLAG. Billinge. Tel. 38.

Nationaldräkter

materiel, detaljer, strump. på best., frågor besv. mot dubbelt porta. Svenska Nationaldräkter, Idung. 5, n. b., Sthlm.

Ingen fruktmat är mer givande

vare sig ensam eller i sammansättningar än
JAMAICA-BANANER.

Receipt fås gratis hos

THE BANANA COMPANY A.-B., Norrlandsg. 16, Stockholm

Litteratur.

Ivar Ljungquist: *Det mörka Småland* (Wahlström & Widstrand).

Översättningslitteraturen tycks dominera just nu i vår bokmarknad. Den anses kantänka vara "rolig". Sedan man ögnat igenom någon "Fanny Fager", "Jessie Jazz" och allt vad de kunna finna på att heta, dessa utländska dussinböcker, är det inte heller med hopp om någon högre grad av "rolighet", man öppnar en bok, som bär det svenska och olycksbådande namnet "Det mörka Småland". Och så finner man i denna roman en vederkvickelse, man fåfängt sökte i de utländska mustrationsböckerna, en humor, som hör verkligheten till. Det är — efter "De röda huvudenas" besynnerliga succés — måhända inte modernt längre att berömma en debuterande svensk författare? Eljes borde rätt mycken uppmärksamhet ha vänts mot Ivar Ljungquist, som i "Det mörka Småland" ger oss ett stycke Sverige och svenskt, med den förening av allvar och humor, som bäst fångslar vårt hjärta.

Ivar Ljungquist drar upp sin småländska, fattiga och steniga socken med något av ett leende inför kära och bittra minnen. Där i socknen resa sig bland mängden några hövdingagestalter såsom förkämpar för gammal tid och tradition: prästen och storbonden, medan den nya tiden tränger in i gestalt av diverse småspekulanter och sekterister, vilka var på sitt sätt upplösa de gamla formerna. Vilket har rätt, det gamla eller det nya? Författaren är modern också på så vis, att han förstår det berättigade i bäggedera, fast rätt är kanske intet: ödet kan skipa ett slags rätt, men inte en författare, eftersom han icke är blind som det.

Ljungquist är angelägen om den genomförda konsekvensen hos sina figurer, och den ideella striden mellan de olika generationerna får sina yttre uttryck: så t. ex. är det betecknande, hur striden tillspetsas i frågan om huruvida den nya järnvägen utifrån skall få dragas till socknen eller icke. Men symbolen får i skildringen aldrig våldet på verklighetens bekostnad.

Man anar ett slags försoning till slut mellan det gamla och nya, i en fin och stark gossegestalt, som i sista kapitlet, med dess dödsscen och litet lugubra stämning, står där liksom med framtidsloftet i hand. Så mynnar hela denna berättelse, som är brett lagd utan att vara omständlig, säkert gjord med blick för det väsentliga, ut i ett mildt dur-ackord.

E. TH.

Kvällar på parkett.

NÄR AUGUSTIS STORA MÄNLYKTA HIS-sas upp över Stockholm, hissa teatern sina ridåer i höjden och rampljuset skruvas upp. Säsongen börjar, men publiken är icke riktigt i form ännu, den distraheras av sina sommarminnen, och kräftsupén ute på lanstället frestar betydligt mera än alla dramatiska konflikter på scentiljorna.

Emellertid, säsongen börjar. Plats på scenen! Och var så god, ärade publikum, och stig på. Ni skall finna salongen lika hemtrevlig som förut och biljettpreisen oförändrade.

Operan och Svenska teatern slogo först upp portarna, med gamla program. Oscarsteatern spelade upp "Sista Valsen" och Vasateatern inledde med en amerikansk nyhet, "Komprometterad", lustspel av Frances Nordstroem. Det handlar om en herre och en dam, som gärna vilja gifta sig med varandra, men behöva hela åtta år på sig, innan de kunna ge varandra klart besked. Så långsamt arbetar Amor i Amerika, där annars allting slår hastighetsrekord. Fru *Tollie Zellman* har hand om den kvinnliga huvudrollen, och tack vare handlingens tröga tempo hinner hon ge av sin fina säkra och intagande konst allt som behövs för att rädda stycket från att bli tråkigt. Herr *Johannison* spelar mannen, men utan den komiska färg, som rollen kräver. Fru *Norée* har en medlerskas ej vidare tacksamma uppgift, och tre stycken ungdomar representerade av hrr *E. Axelsson*, *Nils Ranft* och fröken *Brita Öberg*, fylla scenen med ett irriterande buller. Hr *Ranft* är överdrivet livlig, nästan hysterisk. Det hotar med tragedi mitt i lustspelet, och det förvånar att ej regin lagt en dämpare på den unge mannen.

Södra teatern börjar med ett svenskt stycke, "Fjärde budet", folkkomedi av Sigurd Wallén, teaterns utmärkte karaktärskomiker.

Författaren har all heder av sitt arbete. Dess tendens att visa den nya tidens hänsynslösa anlopp mot en liten jordägare, som vill bruka sin torva i fred, men som av sin egen son, en karaktärlös individ, genom namnförfälskning berövas sin gård, vilket ändrar med att den gamle skjuter sig, är bra genomförd.

Författaren spelar den missriktade sonen med förträfflig karaktärisering. Fru *Wallén* är dräplig i en stockholmsk kafféuppasserskas skepnad, hr *Nilssons* gamle hederlige torpare träffad på kornet och hr *Fastboms* lurifax till småbonde rolig att skåda. Den skurkaktige drängen *Herbert* slutligen har en utmärkt framställare i hr *Helge Karlson*.

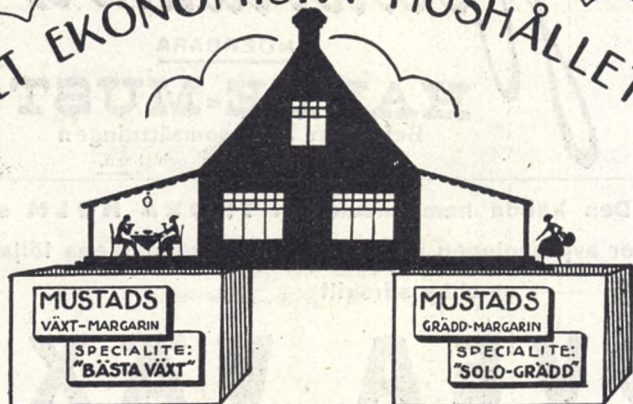
ARIEL.

Tänk, va fru Andersson sliter och står i! Att frun bara orkar.

Ja, hade jag inte Grummés Normaltvål, så vet jag rakt inte hur det skulle gå.

DET EKONOMISKA HUSHÅLLET

VILAR PÅ MUSTADS MARGARIN

Barn med dålig mage

behöva en kraftig och samtidigt lättmjält kost. Utmärkt är det högt ansedda

TRADE MARK

NESTLÉ'S BARNMJÖL

som kokat i vatten giver en utmärkt föda. Om man använder **Nestlémjölet** som tillsättning till mjölk, så gör det mjölken lättmjält och förebygger ofta de under sommaren så gängse mag- och tarmdiarrheerna.

Rysbergs Blandning

Detta kaffe rekommenderas särskilt för god och fyllig arom.

PERCY F. LUCK & Co.

**VICTORIAS
LAVENDEL TVÅL**
FÖRNÄMSTA I SVERIGE

Den dyra arbetskraften

i hemmen nödvändiggör största tidsbesparing vid utförandet av de olika göromålen.

Allt bör ske metodiskt och med anlitan av ända målsenliga hjälpmedel.

Hur har Ni det med metallputsningen? Använder Ni Röda Björn, det bästa, mest tidsbesparande putsmedel, som finnes?

Säljes överallt i pulver och flytande.

**A-B FÖRENADE
PIANO & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG.**

Flyglar, Pianon, Orglar från landets förnämsta fabriker. Försäljningsmagasin: Stockholm: Drottningg. 23, Göteborg: Arkaden, Malmö: Österg. 28, Norrköping: Drottninggat. 16, Gävle: N:a Kungsg. 25.

Den omtänksamma HUSMODERN

använder alltid

ALABASTER TVÄTT-PULVER

Det bästa tvättmedlet för all slags tvätt och rengöring.

Lisa

-Kungsörs-

TVÄTTBRÄDEN

och alla slags hushållskärl av koppar, bleck, aluminium.

Prydliga, praktiska, prisbilliga.

Finns i alla järn- och bosättningsaffärer.

A.-B. Kungsörs Bleckkärlfabrik, Kungsör.

Drottninggatan 20.

Stockholm.

Ferrin

Bästa Järnmedel,
utmärkt stärkande.
Föreskrives av läkare.
Erhålles å alla apotek.

NORMANS

INKKONINGSAPPARAT och BURKAR
TILL BILLIGA PRISER
TEGNERGATAN 23 ODENGATAN 41

Colman's Mustard

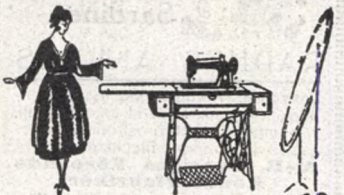

Engelsk senap
i pulver.

Röres ut i kallt
vatten med till-
sats av socker
(ev. även salt)
efter smak.

OBS! DEN GAMLA VÄLKÄNDA
BRANDGULA ETIKETTEN

Repr.: GUST. F. BRATT & Co., Göteborg

SINGER

DEN MODERNA SYMASKINEN

Billiga o. bra äro
Sveriges Urma-
kares A.-B:s äkta

VIKING- Väckarur

Förnicklat fodral
med mässingsbot-
ten. Stort mäs-
singsverk. Kraftig
väckning. Säljas
under garanti av
alla

Urmakare.

BEGÄR VÅR KATALOG N:o 13
HUGO SVENSSON & CO
GÖTEBORG

EN KOPP HULTMANS RENA CACAO

är det bästa
på hela dan!

Lucia.

Av MATILDE SERAO.

Översättning av Ernst Lundquist.

(Forts.)

HAN GICK ETT SLAG GENOM RUM-
met och såg på klockan.

"Vill du att vi skola gå och äta middag?
Det är för tidigt, tycker jag."

"Ja, visst är det för tidigt."

"Nå, vad skriver hon?" frågade han efter
en paus, utan att lägga in något särskilt in-
tresse i sin fråga.

"Det är för långt att berätta."

Åter gav hon honom en bedjande blick.

"Jag förstår, Nini, jag förstår", sade An-
drea med en nick. "Du vill läsa brevet för
mig."

"Nej, nej..."

"Jo, visst vill du det. Du har inte mod att
säga mig det, men jag gissar det. Är jag då
en sådan björn? Vill du det ryktet skall
komma ut, att jag är en tyrann?"

"Andrea!"

"Du stackars lilla offer för en barbarisk
och hjärtlös äkta man! Men efter det är en
timme till middagen och sakens lyckliga ut-
gång gör oss nådigt stämnda, så läs det där
brevet för oss. Vi skola rekvirera vermou-
th och cigarrer för att med ett helgons tålmod
uthärda detta nya slags tortyr. Gud i höjden,
se i nåd ner till den olyckliga Andrea..."

"Om du fortfar så där, läser jag det inte."

"Jo pytt! Du brinner av begär att få läsa.
Seså, börja nu, lilla listiga häxa. Vi höra på
med all skyldig uppmärksamhet."

Caterina tog upp brevet ur fickan och läste:

"Älskade Caterina! — Det brev jag nu skr-
ver till dig liknar ej mina vanliga, som enligt
min fars påstående äro fulla av fantasier.
Detta brev är allvarligt, Caterina; du måste
samla allt vad har av förnuft, klokhet och er-
farenhet, du måste ta till hjälp all den inner-
liga vänskap du hyser för mig och stå mig bi
med råd och dåd. Jag har kommit till en
vändpunkt i mitt liv, Caterina. En främling
här i livet, kringirrande utan ledning, står jag
nu vid skiljevägen. Jag måste besluta mig.
Jag måste svara på framtidens dunkla frågor.
Dess mystiska frågetecken kräver ett ja eller
ett nej. O, Caterina, hur har jag icke bävat
för detta avgärande ögonblick! Dröjande,
förvirrad och utmattad har jag närmat mig
det. Men nu har det kastat sig över mig som
en mara.

"Hör mig med tålmod; jag skall försöka
att fatta mig kort. Men jag måste klagöra
min ställning för dig.

"Kommer du ihåg, då vi på terrassen i
pensionen talade om framtiden? Jag sade
dig, att jag aldrig skulle gifta mig, att jag
ville söka mig någon ädel, men anspråkslös
uppgift att fylla, en mission, som jag kunde
ägna mina svaga krafter, hela min eldiga
själs glöd, hela entusiasmen hos ett hjärta,
som brinner av begär att offra sig. Jag har
sökt och jag skulle nog ha funnit, men män-
niskornas egoism har ej tillåtit det: min far,
som inte älskar mig, men som fruktar vär-
ldens dom, har förbjudit mig att bli barm-
hjärtighetssystem. Han ville icke, att man
skulle säga: se bara, han har en enda dotter,
och han har gjort henne så olycklig, att hon
har blivit nunna! Om detta var min bestäm-
melse, må Gud förlåta honom, att han icke
har låtit mig följa den. Andra uppgifter har
dels varit för ansträngande för min hälsa, dels
varit för små för min lidelse. Jag har där-
för hittills tillbragt tiden med att bedja, ut-
dela allmosor och söka lindra sorg och nöd,
men utan något klart och bestämt mål; ett
nästan onyttigt liv för andra och oerhört
tungt för mig själv. Äntligen en dag — lik-
som Paulus på vägen till Damaskus — har ett
bländande sken omstrålat mig, och Herrens

Ömtålig hud

Genom sina för huden välgörande ingre-
dienser, äggula och lanolin, är Ovicula-
tvålen en balsam för ömtålig hud.

F Pauli's

OVICULA

(ägg) - tvål

sten

Vår mycket omtyckta "3/4 kg. ask"

Choklad
Konfekt
Marmelad

endast
5 kr.
per ask

till landsorten fraktfritt 5:80 kr. pr. ask rekommenderas.

PERCY F. LUCK & Co.

AMATÖRKAMEROR

Fredsutförande. Olika världs-
fabrikat

MATERIAL OCH TILLBEHÖR
för fack- & amatörfotografer.

AKTIEBOLAGET ARTO,
Malmö.

SÖDRA FÖSTADSGATAN 2.

Rikst. 52 76 och 56 22.

Illustrerad katalog kostnadsfritt.

FAMILJERÄTTSÄRENDEN

Äktenskapsförord, Boskillnads-
och äktenskapskillnads mål.
Boutredningar och arvskiten.

TESTAMENTEN

Advokattfirman

Andén & Staël von Holstein

Eva Andén. Mathilda Staël von Holstein

Lilla Vattugatan 14.

Riks 75 76, 24488.

Allm. 18836

ZENITHS

Gräddmargarin "Extramärket Zenith"

för matlagning och bak, och

Växtmargarin "Extra Växt"

för bordet,

äro marknadens förnämsta fabrikat.

Ett kulturdokument av rang är GAMLA SVENSKA ALLMOGEHEM

Kvarto, 364 sid. 695 illustrationer. 2 delar. à 5 kr.

Erhålles genom

Hjalmar Elgers Bokhandels A.-B.,
Riks 7086 **Tegnérsgatan 4, Stockholm.** Allm. 4756

A.-B. ARKITEKTKONTORET (MAJA ALVIN)

OGH

A.-B. NYA TRÄARMATUR (FÖRUT KLARABERGSGATAN 32)

Försäljnings- och Utställningslokal

Ö P P N A D

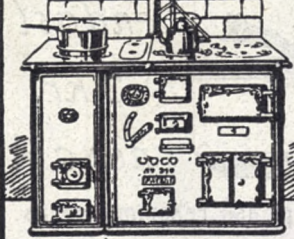
KUNGSTRÄDGÅRDSGATAN 12

Rt. 21659 STOCKHOLM At. 12116

VÄRMELEDNINGSSPISEN

WOCO

PATENT

SUPPLEMENT-
PANNAN FÖR
UPPVÄRMNING
AV STORRE
LÄGESHETER

KOKSPIS MED VÄRME-
LEDNINGSSPANNAN
FÖR UPPVÄRMNING
AV MINDRE LÄGESHETER

WERNER & Co BORÅS

Uppvärmning av 2, 4 & 6 rum och
både gratis, vid ordning för be-
räkning och beställning, om man insett
värmeledningspannan WOCO.
Begär katalog och offert.

"Therma," ELEKTRISKA KÖKSUTRUSTNINGAR

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET
THERMA
BIRGER JARLSG. 22 STOCKHOLM

Det bör ej vara damerna obekant

att man med Gooda-
Jästmjöl når det bästa
resultatet vid småbak.
Säljes i burkar à 25, 40
och 75 öre.

Handels-A.-B. Sten Sjögren & C:o, Göteborg.

God anställning

beredes pålitliga personer såsom försäljare av Svenska Statens Premiobligationer av år 1921 pr kontant eller avbetalning på förmånliga, sunda villkor, 40 kronor och mera kan lätt förtjänas pr dag. Tillskriv oss och begär fullmakt och agentmaterial.

AHLÉN & HOLM A.-B., Stockholm.
Av Riksgäldskontoret utsett och antaget ombud.

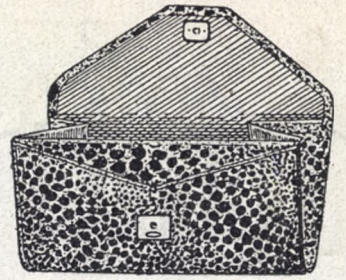
röst harkastat mig till jorden. Han har talat till mig: jag har förstätt hans ord, den ringaste bland alla synderskor, som lyfta sina ögon upp till den heliga jungfruns tron, har jag vågat upprepa *Hennes* ord: "Herre, si din tjänarinna, ske din vilje!"

"Tätt vid min sida, min egen Caterina, fanns en mission att fylla, ett offer att fullborda. I min närhet finnes en sjuklig, lidande vareelse, av en naturnödvändighet dömd till en grym död, med blodet förgiftat av en ärvd sjukdom. Hans liv blir icke långt, det viska läkarna redan om. Cardarelli har sagt honom det rent ut: han kan leva ännu någon tid, men med mycken försiktighet. Denna sjukdom skall bli hans död; det är en avgjord sak. Han bär lungotens frö inom sig, han skall dö därav. Du vet vem han är: Alberto Sanna, min kusin. Själv invaggar han sig i illusioner om sitt tillstånd, men vi andra känna till den sorgliga sanningen. Han kan icke leva.

"Och föreställ dig nu den stackars Albertos liv. Han är mycket rik, men han är ensam, överlämnad åt legda händer, åt tjänstefolket, som ej bryr sig om honom och som försummar honom. Han pinas alltid av ett begär att roa sig, men han kan det icke, bör det icke; hans vänner ge honom dåliga råd och tänka icke på hans dåliga hälsa, under en genomvakad natt narra de honom att riva ner allt vad en månads försiktighet har byggt upp. Då han blir sjuk, är han ensam, illa skött, och det gör honom förtvivlad; det är hjärtskärande, min kära Caterina. Knappast känner han sig litet bättre förr än han stiger upp, pälsar på sig och kommer till mig, som är hans tröstarinna. Han är sorgsen, emedan han är sjuk och ej har någon, som älskar honom, emedan han aldrig kan få familj, emedan all glädje är honom förbjuden, emedan han vid livets fest endast kan visa sig ett ögonblick och försvinna. Han saknar en trofast själ, han saknar kärlek, han saknar en vareelse, som kan taga vård om honom, älska honom, offra sig för honom och göra de få år han ännu har kvar — om icke lyckliga, så åtminstone bittra. Han ser sig omkring i svärmen och känner sig ensam, Medan han lever, är det ingen som älskar honom; då han är död, skall ingen begråta honom.

"Nåväl, jag vill bli denna själ, denna vareelse, denna kvinna. Ja, Caterina, jag gifter mig med Alberto Sanna. Det är min ungdom jag offerar honom, mitt liv, alla mina drömmar om glans och glädje. Det är ett tyst offer jag bringar himlen. För en annan lidande och bedrövad varelses lycka kastar jag bort min egen lycka och han skall tacka mig med ett glädjens leende. Jag älskar icke Alberto Sanna. Du vet det: denna jordiska, köttliga känsla har ännu icke uppstått hos mig och skall heller aldrig uppstå. Jag känner mig full av översvallande medlidande med denna olyckliga vareelse — och jag gifter mig med honom av medlidande. Han älskar mig med en blind, barnslig, djup lidelse — han tror sig älskad tillbaka, jag vill att han skall tro det. Ibland är ett bedrägeri ett barmhärtighetsverk. Jag skall vid hans sida vara den trofasta hustrun, den deltagande system, den omtänksamma modern, den outtröttliga värdarinnan; aldrig skall han se en skymt av missnöje eller trötthet i mitt ansikte. Jag skall skilja mig från sällskapslivet, vari han ej kan deltaga. Jag skall säga farväl till mina ungdomsvänner, som endast skulle åstadkomma ett tröttande buller i vårt hem. Jag skall glömma mina lidanden för att lätta hans. Om någondera av oss måste vara olycklig, skall det bli jag. Tyst leende och lugn skall jag på djupet av mitt hjärta gömma allt, som kunde bedröva Alberto. Jag skall bli det leende, som sprider ljus över hans tillvaro.

"Framtiden är dyster, men fylld av en

S Ä S O N G E N S BILLIGASTE FIRMA

Extra prima läderväska till det billiga priset av kronor 8:— med bästa sidenfoder.

Vid behov av alla slags lädervaror tillskriv oss.

IMPORT A.-B. STANDARD
Norra Vallingatan 82
MALMÖ

BÄSTA MEDEL FÖR

LÖDNING I HEMMET
AR

CITO

Finnes i varje järnhandel.

Fyrtornets
Fiskbullar
Kaviar
Sardiner

RADHES ANJOVIS

i ostronsås, Kryddsill, Maljessill, Aptilbitar, Vingassill, Rensad anjovis i dill, Skinn- och benfri ostronanjovis. Levereras i bleckkärl.

A.-B. Sveriges Förenade Konservfabriker
GÖTEBORG Kungl. Hoftev.

Den Dam

som sätter värde på

en VERKLIG FÖRSTÄLLD PARFYM

försummar ej ett prov

Esteria

Denne parfym

främstild av äkta blomster i olika blandningar ger fullständig illusion av NATURLIGA FRISKA BLUMMOR

ANUL LUNDQVIST'S TEKN. FABR. VÄXJÖ.

ASTRA- MALTOS

anses av framstående auktoriteter som det bästa kraftmedlet, då det gäller att tillföra organismen lättsmälta kolhydrat. Rekommenderas därför av läkarna för **spåda barn och digvande mödrar samt klens personer i alla åldrar.** Pris $\frac{1}{2}$ burk 3.25, $\frac{1}{2}$ burk 2.—

VAROR från PARIS

Begär vår svenska katalog B. I. 1000-tals eleganta damkonfektionsartiklar samt för hemmet. Billiga fabrikspriser, reel behandling. (Om missbelåtenhet med varan återtages samma.) Svensk korrespondens. Agenter antagas. Tillskriv **AUX FABRICANTS FRANCAIS** Passage Delanos, Paris X.

Vid Blodbrist och allmän Svaghet

IDOZAN

Mest effektiva Järnmedicinal.
5 gånger kraftigare än andra liknande preparat.
Överraskande resultat.
Förordas av många läkare.
Fås på alla apotek.
A.-S. FERROSAN, Malmö.

Rådfråga Eder läkare om Ni bör använda IDOZAN.

Filtar

köper man alltid från
Sahlströmska Fabriken,
Jönköping

Man får då starka, varma, färg-
äkta, arsenikfria filtvar.

OBS! Moderna mönster,
hög kvalitet.

Tvätta
med

LANGES SÄPPULVER

SPRINGMADRASSER

Nutidens populäraste Resär Madrass.
Ytterst billig. Begär vår senaste
prislsta. Obs! Stor prisnedläggning.

A.-B. Skandinaviska Sängresärfabriken
Tel. 344. Karlstad. Tel. 344.

VITRUMS FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM**
STOCKHOLM

Originalflaskor om 500 gram.
Finnes å alla apotek.

Vill Ni bliva vackra?

Den berömda VVY-Tvålen, som kommer kunden att stråla av hälsa och skönhet, innehåller dyrbara och undergörande essenser och förlämnar ansikte, hals, armar och händer en utsökt skönhet. På förvånande kort tid borttager den finnar, fräcknar och rodnad på näsan, liksom röda och skrovliga händer. Sträv och sprucken hud försvinner och genom ständigt bruk av densamma kan bildandet av rynkor förebyggas.

VVY-Tvålen säljes i varje väl sorterad parfym- och herrekiperingsaffär.

Österlin & Ulrikssons
KEM. TEKN. FABRIK.
YSTAD.

ädel uppgift. Vi skola ej få några barn, Caterina. Det vore nedrigt och grymt att ge livet åt svaga varelser med sjuka lungor, som skulle växa upp klena och sorgsna, börja spotta blod i sin ungdoms vår och förbanna sina föräldrar, som ha givit dem livet, och dömt dem till en eländig tillvaro. Nej, intet ljuslockigt huvud skall gömma sig i mitt moderliga knä, inga mörka barnaögon skola stråla mot mig. Trösten att vara mor skall vara mig förverkad. Denna tröst vore synd, ett förfärligt brott.

"Framtiden är dystert. Jag vet icke, vad det skall bli av mig. Gud skall säkert ge mig den kraft, som jag så väl behöver. Jag måste leva för min stackars sjukling, för denna arma, sargade själ. Jag hoppas, att icke även jag skall bli sjuk. Gud skall ej göra mig den sorgen att låta mig dö före Alberto; han behöver mig, jag är oumbärlig för honom. Den, som har en mission på jorden, kallar Gud ej till sig i förtid. Jag känner mig så höjd av denna tanke, att mina krafter tredubblas.

"Å andra sidan, Caterina, är det nödvändigt, att jag lämnar min fars hus. Han kan icke fördraga mig, och han skulle gärna ha låtit mig stanna kvar i skolan, om han ej som sagt, hade varit rädd för världens dom. Han finner från morgon till kväll oupphörligt anledning att göra anmärkingar över mitt sätt att kläda mig, möbleringen i mina stackars små rum, de vänner jag tar emot, den tid de stanna hos mig, min *vurm* att spela tragisk. Han är grym mot mig, dagligen och stundeligen. Han har sagt mig de förfärligaste saker: att hans vänner anse mig för extravagant, att jag bär mig åt som en toka, att jag är den värsta kokett i världen. Hur har jag icke gråtit och lidit, jag arma offer, som källborgaresjälarna alltid skola komma att hudflänga! Jag har böjt mitt huvud tyst, utan att svara. Jag är överflödig i mitt hem, Caterina. Jag har måst, efter lång inre strid, uppmana Galimberti att komma till mig mindre ofta, emedan hans besök voro föremål för tjänstfolkets åtlöje och gemena förtal. Stackars käre vän, för världens skull har jag måst offra dig, just i det ögonblick, då du mest behövde min tröst, då de med den grymmaste orättvisa hade avskedad dig från skolan! — Likväl skriver jag ofta till honom, för att ej väcka misstanke. Jag är rädd, att han är mycket nedstämd och olycklig. När jag skriver, är det alltid i de hjärtligaste, ömmaste uttryck. Men du ser, vad min far har varit för mig! Sanningen är den, att jag utgör en skugga i hans hem, där han vill skratta och skämta. Sanningen är, att han med sina fyrtyotva år är yngre än jag, som ännu icke är tjugu; sanningen är, att han vill gifta bort mig för att bli mig kvitt; sanningen är — det är förfärligt att nödgas säga det —, att han, som nu har varit änklings i femton år, väntar på min bröllopsdag som på en befrielsens stund, för att kunna gifta om sig.

"Allt, allt driver mig sålunda till Alberto. Genom att gifta mig med honom bereder jag min far en tillfredsställelse, skänker min make ro och lycka, lugnar mitt samvete genom uppfyllandet av en helig plikt. Intet själviskt motiv finnes hos mig, det behöver jag icke säga till dig, som känner mig. Alberto är mycket rikare än jag, men vad frågar jag efter hans rikedomar? Vi skola icke leva på stor fot, vi skola endast ha två hästar i stallet för min sjuklings promenader i vagn, jag skall skall kläda mig i en enkel svart dräkt — sorgdräkt efter min ungdom, som fällt sina blommor —, vi skola endast ha ett inskränkt antal tjänare för våra få behov. Varken lyx eller prakt, fester eller baler; Albertos tillstånd tillåter det icke. Det är nog, om han vill ge mig litet till mina fattiga.

(Forts.)

Aktiebolaget
Stora Essingens Ängtvätt
Första klass Tvätt- & Strykinrättning

H. M. Konungens Hovleverantör TELEFONER:
Leverantör till: Riks-Stockholm n:r 16 42
H. K. H. Hertigen av Nerike Riks Stora Essingen n:r 12
H. K. H. Hertigen av Södermanl. St. Tel. Stora Essingen n:r 12

Hushållstvätt - Herrtvätt
- Gardintvätt -

utföres förstklassigt o. under ansvar att endast 1:ma tvättmedel användas.

SVÅRT ÄR
att förstå kinesiska
LÄTT att övertyga
sig om att **PELLERINS**
MARGARIN är det bästa

Säljes överallt i askar à 65 öre

Säljes överallt i askar à 65 öre

Av **SANGALLA** the
rekommendera vi
våra kända märken
"PEKOE SOUCHONG"
"IMPERIAL"
"ORDINARY"
i originalförpackningar.

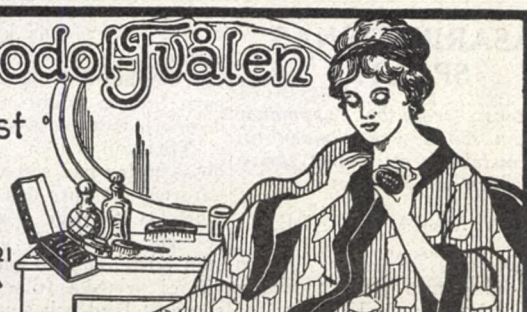

PERCY F. LUCK & Co.

Använd **SKODON** av
märkena

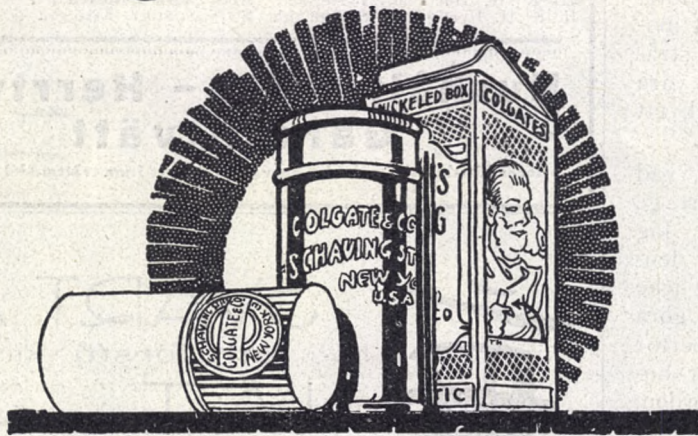
Ingeborg
och
Engelbrekt

Florodoljvålen
Endast den!

PARFYMERI
FLORA
GEFLE

Colgate's Raktvål

Gör rakningen till ett nöje

undernärda är fullkomligt säkert, ty den stundande vintern blir en fattigdomens mera än förr, då svagare är givet genom den kalla och våta sommaren. Höskörden, som lovade gott, står nu och ruttnar bort och kornet, deras brödsäd måste tagas till grönfoder. Hufvaden har ej i dessa arbetslösa tider möjlighet att förtjäna till brödet, när intet skogsarbete kan givas. Ja, då återstår intet annat än nöd.

När man vandrar fram över skog och myr och långt in kanske träffar en familj med många barn, då undrar man varför här ingen välgörenhet kan få komma dessa arbetsamma människor till godo. Långt hava de till skolan och fram måste de, likaså för dem som läsa för prästen, de hava ibland mera än en mil att gå och vägarna äro ofta nog mycket dåliga. Barnen äro glada och tacksamma samt säkert begärade, åtminstone äro de viljestarka, ty utan fast vilja skulle de gå under. De veta om intet annat än skogen och sjön, men de bliva så glada om man talar vid dem och de stå så frågande och undrande huru det ser ut där den människan bor. Låt dem se litet av världen, så att de kunna berätta för sina kära. De skulle torra disk utan "cigarretten i mungipan". Men om de få komma, lär dem litet annat, sjung med dem, de hava nästan alla röster och visa dem blommorna, så skola de bättre se sina egna därhemma. Dessa barn behöva mycken kärlek och mera ljus och värme än andra, ty de hava en lång vinter att kämpa sig igenom i mörker och köld.

Med utmärkt högaktning.

Norrlandsvään.

*

Signaturerna Hopplös, Djupt bedrövad astmapatient, Fru L., Fru Anna (många svar!), En som älskar sällskap, Förtvivlad 22-åring; Gammal kontorsdam, Bekymrade föräldrar, Husmor på landet, Bekymrad, En sökande själ, Hemlös ha svar att avhämta å redaktionen.

FRÅGOR.

Jag är en medelålders ensamstående fru, som på grund av bostadsbristen och dyrtiden funderar på att bosätta mig i Tyskland eller Österrike på ett år. Finns bland Iduns läsare någon, som har personliga erfarenheter av hur en vistelse i något av dessa länder ställa sig ekonomiskt? Har någon Idunläsare haft samma tankar? Skulle någon ensam dam eller en familj ha lust att göra resällskap och bo med mig?
Fru Ada.

Vore tacksam om någon av Iduns läsare ville giva mig ett råd: Jag är en ensamstående kvinna, 25 år, har en liten rar tös på 3 år. Jag har haft mitt barn utackorderat i 7 månader då jag måst taga plats för att kunna försörja oss, men är det svårt att vara skild från barnet då det samma knappast efter skilsmässan känner igen sin mor. Hade tänkt att börja med någon affärsrörelse för att kunna få ett eget hem, därför vore jag tacksam om ett råd. Min tanke är att försöka med mindre finbageri och tror mig för detta ändamål kunna anskaffa 2-3,000 kr., skall detta belopp vara nog att börja med och skall jag kunna försörja oss båda? Jag är rätt kunnig i yrket. Kan någon möjligen giva mig ett uppslag var det skulle vara lämpligt att börja eller övertaga dylik rörelse. Tacksam för svar till

Ensamstående 25-åring.

Leo-Piller

äro framställda i samråd med framstående specialister i mag- och tarmsjukdomar. Uppfyller de fordringar som Farmakologen, Professorn vid Universitetet i Kristiania Poulsson i sin lärobok i Farmakologi ställer till ett avföringsmedel. Användes av läkare samt på sjukhus och kan tryggt rekommenderas som

ett utmärkt avföringsmedel. Fås å alla apotek. Tillverkas av A.-B. Leo, Helsingborg.

Sahlströmstyggerna

känner Ni ju till?

Med oförändrad hög kvalitet säljas de nu till betydligt reducerade priser. Fås också av insänd ull.

Vänd Er därför nu till

Sahlströmska Fabriken, Jönköping,

eller dess kommissionärer.

4 Sällskapsspel

Dam-, Räv-, Kvarn- & Halmaspel.

Gediget, elegant utförande.

Spelplanen etsade på 2 zinkplåtar, innefattade i bonade ekramar 185 x 185 mm. 20 spelbrickor av mässing, 15 av koppar. Allt jämte regler till alla 4 spelen inlagda i stark och prydlig klot-kartong. Vikt c:a 950 gram.

Pris Kronor 12:—, frakt och emballage fritt.

Jägers Elektriska Aktiebolag,

ESKILSTUNA.

Agenter antagas.

HUDCREMEN

Antifinol

är ett beprövat och erkänt medel för borttagande av finnar, pormaskar och rynkor. Vid daglig användning erhålles en mjuk hud, en charmant hy samt vita och smidiga händer. Försäljes av apotek, parfym- och kemikaliefaffärer samt direkt från oss. Pris 8:— kr. pr tub.

Fräkenpomadan SOLEIL

erkänd tillförlitlig att på kortaste tid borttaga även de mest mörka och fula fräknar. Exp. mot 8:— kr. pr tub, 2 tuber portofritt endast från oss.

A.-B. ANTIFINOLFABRIKEN GÖTEBORG.

Dr. Scholl's "Fotknöisskyddare"

ger ögonblicklig lindring åt ömtåliga fotknölar och befriar dem från skons tryck. De återställa dessutom skon i dess ursprungliga form. Pris kr. 4:50 pr .st.

Dr. Scholl's "Tåspridare"

bidraget att borttaga fotknölar genom sin sinnrika konstruktion. Den är tillverkad av finaste paragummi. Pris kr. 3:75 pr .st. Dessa artiklar äro två av Dr. Scholl's 43 fotvårdsspecialiteter. Om Ni icke kan erhålla dessa artiklar genom Eder skohandlare så vänd Eder direkt till oss. Begär broschyren "Fötterna och deras vård" som sändes gratis mot 20 öres porto.

The Scholl Manufacturing Co. A v d. I. STOCKHOLM 7.

Stölma-kameror & material äro bäst!
Erhålles hos våra återförsäljare eller direkt från *StöltensFotoHus* Malmö

Vårt land är fattigt, skall så bli

för den, som guld begär.
En främling far dock ej förbi,
ty också han har hört att vi
försälja i var by och stad
Cloettas Guld-Choklad.

Dessert-Choklad
och
Praliner

Cloettas

Guld-Choklad tillverkas i följande olika sorter: *Fondant, Au lait, Noisette au lait* och *Noisette*. Välkända i hela Norden sedan 50 år. Till salu överallt.

LÄSARINNORNAS SPALT.

Spaltens redaktör uppmanar alla, som sända meddelanden till denna avdelning att endast skriva å ena sidan av papperet.

FRÅN VÅRA LÄSARE.

Godhetsfullt framför genom eder tidning min stora tacksamhet till Vera von Krämer för den intressanta artikeln i Idun

nr 31 "Våra egna krigsbarn och andras". Med stor glädje läste jag om huru också våra svenska barn blevo framförda i ljuset, isynnerhet de barn, som leva uppe i Norrland. Den som skriver dessa rader har sett och beundrat naturen norrut och älskar den delen av Sverige högt, men varför stå hotell och pensionat nästan bortglömda i sommar, varför vill ej svenska folket lära känna sitt eget land och sina egna barn? Helt säkert därför, att det är

mera vanligt nu att resa ut, därifrån de undernärda barnen komma. "Det är spännande", som det säges i artikeln, "att tänka sig att det är så undernärt och få se det fetma och frodas och ha roligt åt brytningen med det främmande språket". Precis samma nöje och glädje kan ett barn, taget från Norrlands nordligaste byar bereda, det barnet talar ej som vi, de hava olika uttryck för nästan allt och det är ej lätt att förstå dem. Att de komma, om de få komma,

FALU-ÄTTIKA

— den bästa **konserverings-, mat- och bords-ättika** som finnes i marknaden —

tillverkas och försäljes i parti av

Stora Kopparbergs Bergslags A.-Bol. STOCKHOLM.

GUMMANS Tvättpulver

- de ä' ändå de bästa.

IDOL
Alltid lika frische och ungdomlig. Ja, *crème anoreuse* o' Idols övriga skönhetsmedel ha en förunderlig verkan. Även direkt från fabriken.

Jacobsons & Co. STOCKHOLM

OMSLAGSPAPPER BINDGARN engros

Rik. Tel. 1298, 20398 Allm. Tel. 2110, 1126

Millioner förstöra sitt hår med sprithaltigt och felaktigt sammansatta hårvatten, grönsåpa, såpsprit m. fl. otjänliga hemkurer. Ni behöver ej med bekymmer se håret falla bort, om Ni tillskriver Specialisten i hårsjukdomar **VALENTIN LINDBERG**, Kommendörsgatan 12, Stockholm, träffas kl. 12—2 vard. Flera tusen bevis finnas från botade skalliga och tunnhåriga personer. Uppgiv ålder, sjukdomens art m. m. Bifoga 40 öre för svar i diskret brev. Mina behandlingsmetoder äro berömda av såväl vetenskap, press som almänhet.

Ett utmärkt medel.

Vid alla slag av nervsmärtor såsom huvudvärk, reumatism, neuralgi, förkylnings- och febersymtom hava Dr. Stohrs Kephaldotabletter snabb och säker verkan utan besvärliga svettningar och utan att skada hjärtat eller andra organ. Användes med glänsande resultat av de främsta kliniker och läkare. Finnes å alla apotek.

VARJE GRAMMOPHONÄGARE bör rekquirera vår stora skivkatalog för 1921 över Grammofonskivor. Sändes mot 30 öre t. porto. Ens.-förs. av de nya **Parlophon-Ekophonskivorna**. Spec.: Orkestermusik, Dragspelsmusik. Brilljanta inspelningar. Dagens nyaste melodi finnes alltid hos oss. Grammofon-Apparater i stort urval till nya bill. priser. Katalog mot 30 i porto. **A.-B. Nordiska Musikaffären**, Avd. 20, Göteborg. Stora Nygatan 11, Drottninggatan 83. STOCKHOLM.

Crème o. puder

att användas vid skötsel av späda barn, Baddunderlag, Dinappar, flaskor m. m. Babybyxor, impregn. I parti och minut billigast från

Carl Stangenberg, 10 Hötorget, A. T. 28690. Stockholm. R. T. 7762.

FRÅGOR OCH SVAR.

Våra läsare äro välkomna att till frågoavdelningen, Iduns redaktion, ställa frågor i den ena eller andra angelägenheten, vari de kunna önska råd och anvisning. Redaktionen förhåller sig dock rätt att utesluta sådana frågor, vilkas besvarande ej kan vara av mera allmänt intresse.

Fråga: Finnes någon kemisk tvättinrättning, dit man kan sända gammal täckvadd för att få den renad. Tacksam för svar är *Sparsam*.

Svar: Varför inte tvätta vadden själv, när ni enl. signaturen hyllar sparsamhetens dygd? Konsten är inte stor och besväret ej heller. Läg den fränsprättade täckvadden i en balja och slå över en tvättsats bestående av 6 liter varmt vatten, 2 msk. borax, 3 msk. ammiak och 1—2 hekto såpa. Låt vadden ligga över natten, påspäd sedan ett par liter kokande vatten och krama och tvätta vadden. Skölj den sedan i ett par vatten och häng eller lägg den på varm eller blåsigt plats så den snart torkar. Karda den därefter så vadden blir luftig och ligger jämn.

Fråga: a) Kan någon upplysas mig om hur man skall få bort vita målarfläckar på blå cheviotkappa? Har försökt med bensin och terpentin, men ej lyckats. Svar emotes tacksamt av *Smälanning*.

Svar: Gamla oljefärgsfläckar äro ganska besvärliga att få bort. De gnidas mellan händerna, varefter de delar som lossnat, krasas och "plockas" ut, under det att de fuktas med salmiaksprit. Försvinna de ej med denna behandling, så ingnidas de med grön såpa som får sitta 6—12 timmar, varefter såpan avskrapas, och fläcken gnidas med salmiaksprit.

Fråga: Kan någon av Iduns läsarinor meddela ett bra medel mot utrotande av loppor i en väning. Ha aldrig förr funnits men äro nu omöjliga trots vädring och rengöring. Tacksam för svar till *Förtvivlad husmor*.

Svar: Det kan nog inte hjälpas, men ni måste nog ställa till en grundlig storrengöring i hela väningen för att komma åt härden. Tvätta goly och paneler med starka boraxvatten — i hekto på 3 lit. vatten — och förstärk detta med grönsåpa. Piska alla sängkläder och tvätta sängarna invändigt. Dessutom kan ni bstryka alla sängkläder, och då se till att ni kommer in i alla veck och avsynningar med ett starkt avkok på kvassia och vatten, eller i hekto kvassia kokat med 3—4 liter vatten under 1 timme. — Och så vädra och ställ till korsdrag.

Fråga: Huru få urinfläckar ur linne? Har försökt med mycket stark asklut men förgäves. Vad

Napoleons dagorder löd: "Soldater, sköten Edra fötter!"
Edra fötter hållas i utmärkt kondition, vilket bidrager till hälsa och välbefinnande, om Ni använder Tiz Fotkur. Effektivt vid alla slags fotåkommor, såsom liktornar, fotsvett, valkar, ledknölar, kylskador, nagelträng, ömhet, svullna fötter, hälramp o. d. En kartong Tiz Fotkur, med Tiz-lösning, kr. 2.50. Två fraktfritt. Adamssons Hälforeslägg 4.75. Uppgiv sknummer. Ny rikt illustrerad priskurant jämte Adamssons receptbok för hemmet gratis o. franco från **ADAMSSONS SJUKVARDSAFFÄR**, Centralpalatset, Stockholm. Obs! Särskild butik för damer!

Sydsvenska Kredit Aktiebolaget

Fonder kr. 62,000,000: —
gottgör ä
Depositions- & Kapitalräkning
4 1/2 proc.

Använd vid hårfärgning
Äkta Valnöts-dekokt
Effektiv — oskadlig.
Tillverkning under kontroll av leg. apotekare.
Rek. pr post. Fru S. Hellström, Box 182. Sthlm 16 eller pr tel. Allm. S. 7007.

Endast EN SANO-KAPSEL

om dagen (för barn 1/2 kapsel dagligen) erfordras för ävåbringande av en fond av kraft och tillförsikt. oumbärliga för kvinnor, män och barn under alla svaghetsstämningar. Alstra snabbt och säkert levnadsmod, energi och arbetslust, undanröja svaghet, trötthet, sömnlöshet och överanstängning. Spieckers Sanokapslar säljas å alla väl-sorterade apotek och drogaffärer i askar om 20 st. till kr. 4:25, eller expederas portofritt pr postförskott från undertecknade.
Liten kur (5 askar) kr. 20:—
Stor " (10 ") " 38:50
Generalagenter: Harald Westerberg & C:o, Göteborg 1.

Tapetkompaniet

levererar Eder

TAPETER

till lägsta priser. Största sortering av in- och utländska kvalitéer. Rekquirera prover genast. Riks 99 05, Allm. 133 20. Katarinav. 7, Sthlm. (Vid Slussen.)

Annonsera i Idun!

Teosofi:
Utd Mästarens fötter
av Alcyone.
En bok om karaktärsdanning.
Pris Kr. 2:—
Erhålles i bokhandeln samt från Svenska Teosofiska Bokförlaget, Östermalmsgatan 75, Stockholm.

Svält ej

Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem Plantagen, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växt-närings salt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemikaliehandlare.

Damer!

Beställningar av knyplade spetsar, väl och billigt. Prov sändas. Svar till "G. J.", p. r., Motala.

MENTHOLATUM

VARU-MÄRKE INREGISTERAT
Mot Klåda, Solbränna, Insektsbett. Finnes på alla apotek. Nederlag: Kronans Droghandel, Göteborg. Begär gratisprov.

HOS

A/B NORDISKA
KOMPANIET
RIKSGÄLDSKONTORETS
KOMMISSIONÄR

köpas obligationer av

SVENSKA STATENS 2^{DR}
PREMIEOBLIGATIONSBLÅN

bekvämast och billigast.

PRIS:

Vid kontant köp ..... 50 kr.
Vid köp på avbetalning
till december 1921 .. 53 „
Vid köp på avbetalning
till maj 1922, men
med vinsträtt från
december 1921 .... 58 „

Obs.! Genom avbetalningskontrakten tillförsäkras varje köpare visst serie- och obligationsnummer.

Obligationerna köpas i A.-B. NORDISKA KOMPANIET, STORA LJUSGÅRDEN, i f. d. MYRSTEDT & STERN'S LOKALER vid Kungsgatan, samt genom Nordiska Kompaniets agenter, ävensom genom att nedanstående beställningsedel insändes direkt.

Beställningsedel.

A/B NORDISKA
KOMPANIET
PREMIEOBLIGATIONSÄVD.
STOKHOLM

Undertecknad beställer härmed..... st. obligation till Svenska Statens II Premieobligationsblån för 58 kronor pr st. Likviden önskar jag erlagga genom månadsvisa avbetalningar med sådana belopp att jag betalat 28 kr. före den 1:sta dragningen i December månad innevarande år och därigenom tillförsäkrat mig full vinsträtt i nämnda dragning. Avbetalningskontrakt med uppgift å för mig reserverade obligationsnummer emottas pr omgående mot postförskott å kronor 4 pr obligation utgörande första avbetalningen, samt 40 öre till porto.

.....den..... 1921

(titel och namn tydligt).

(Tydlig adress).

HAR NI SOMMARBOSTAD?

Rikstelefon 227 01

ÖSTERSKÄRSKONTORET, Drottninggatan 50

Allm. 23 41, kl. 9—3

Tusenden gå brydda för bostad. Tiden hastar, vad som skall göras, måste göras nu. Goda råd äro därför välkomna.

En plats åt skärgårdssidan, som framför andra erbjuder vackra tomtidyller, är Österskär. Här finnas tomter med flerhundraåriga ekar, björk- och barrskogshagar, passande för lantliga hem och stugor. Här finns det som sökes, land, sjö och härlig, stärkande skärgårdsluft.

Österskärskontoret, som mer än 15 år hjälpt 100-tals personer till trevna tomter och hem, ämnar fortfarande beredvilligt råd och hjälp åt dem, som önska sig skärgårdstomt och villa eller liten stuga. För att underlätta lämnas marken mot mindre betalning, lång amortering, låtta terminer, t. o. m. 100 kr. pr kvartal, om så behövs. Besparande byggmetoder göra kostnaden blott hälften av Stockholmstraktens vanliga, varpå kan vinnas mer än tomt.

Reflekterande tillrådas snarast vända sig till kontoret, som ordnar till det bästa. Förslag finnas från små sportstugor upp till 4—5 rumsvillor, bl. a. vinterbonad, tegeltäckt villa i allmogestil, rum och kök, rymlig veranda, från 3,000 kr. Utbyggd till vardagsrum, kök och hälgstuga c:a 5,000 kr., med bästa lägen å Österskär.

I dem bor Ni bekvämt och varmt. Vackraste lövhagar och kringliggande trädgårdsjord äro under uppstyckning, och inbjudas reflekterande bese desamma. Här om någonstades, gives tillfälle få tomt och villa. Allt beror på Eder! Sjötomter finnas även kvar.

Lämpligt tåg till Österskär (vid Trälhavet, strax utom Waxholm) avgår söndagar från Stockholms Ö. 10.50 f. m., återvänder 3.33 e. m. Vardagar 3.20 e. m. Tåget mötes i Österskär efter överenskommelse med

DRI-PED
4809

Halvsulning kostar blott 1/3
med Dri-Ped, ty

DRI-PED

Lädet besitter tredubbel slitstyrka.
Lädet är berett av 1:ma oxhud.
Lädet är oemottagligt för vatten.
Lädet erhålles endast hos

A.-B. SLITSTARK

Halvsulningsfabrik,
Pipersgatan 8, Stockholm.

Ring Rike 316 27

Skodon hämtas o. hemsändas.

Obs.! FÖRSTADSBOR. **Obs.!**

Reparationer mottagas genom följande inlämningsställen:

Lemnell's Express, Engelbrekts-gatan 3, E. Wallens Cigarraffär, Stadsgården 22, Paketinlämningen, E. Sjöberg, Mästersamuelsgat. 68, Sv. Pressbyråns kiosk vid Ropsten, Sv. Pressbyråns kiosk vid Hornstull, Konsumenternas Ekipe-ringsaffär, Grevgatan 9.

"FINNESS"

**A/B
ÖREBRO
SKOCREAM
ÖREBRO**

VINOLIA

TALK-PUDER

UTSÖKT LENANDE
KYLANDE OCH UPP-
MJUKANDE FÖR HUDEN.
I sorterade dofter.

**BABY VINOLIA
TALKPUDER
FÖR BARN**

Den verkliga kännaren
väljer Vinolia

I VARJE HEM BÖR FINNAS

IDUNS KOKBOK

Den nya upplagan av

IDUNS KOKBOK

av ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

12:te uppl.

Fullständigt omarbetad o. utvidgad

Pris Kr. 10.—

NYHET. Anvisningar att använda gasspis eller gasugn vid alla recept för stekning och bakning.

Iduns byrå och expedition,
Mästersamuelsg. 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4.
Riks 1646. Allm. 9803.
Red. Högman: kl. 11—1.
Riks 8660. Allm. 402.
Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 6147.
Annonsskont.: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer:	Idun B, praktuppl. med julnummer:
Helt år ..... Kr. 17:—	Helt år ..... Kr. 22:—
Halvt år ..... „ 8:75	Halvt år ..... „ 11:50
Kvartal ..... „ 4:50	Kvartal ..... „ 6:—
Lösnummer ..... „ 0:35	Månad ..... „ 2:25

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

40 öre eft. text.
45 öre å textside.
20 % förhöjning för särskilt begärd plats.
Utländska annonser:
45 öre efter text, 50 öre å textside, 20 % förh. för särsk. begärd plats.